

LITUANISTINIO ŠVIETIMO AKTUALIOSIOS PROBLEMOS

Pratęsiant diskusijas, vykusias pernai vasarą mokytojų studijų dienose ir rudenį Kultūros kongrese, norisi atkreipti dėmesį į bent kelias svarbias problemas, kurioms anose diskusijose, atrodo, nebuvo skiriama pakankamai dėmesio. Norėčiau šia proga atžymėti tris konkrečius klausimus, kurių du pirmieji liečia tiesioginiai švietėjus, o trečias apima visus jaunimo auklėtojus. Tie klausimai yra: 1) mokymo metodikos reikalai, 2) mokinių, ypač aukštesnių klasių, skaitiniai ir 3) jaunimo stovyklos.

1. Metodikos reikalai

Turint galvoj, kad jau nemažą dalį šeštadienių mokyklų mokytojų sudaro jauni, pedagoginių mokslų nestudijavę ir lietuviškose mokyklose nedirbę mokytojai, mokymo metodinės pagalbos klausimas yra didžiausio svarbumo klausimas. Nemetodiskas dėstymas tegali atgrasyti vaikus nuo lietuviškos mokyklos. Vienoje mokykloje autoriui paklausus, ar patinka lietuviška mokykla, keli vaikai tuoj atsakė, kad ne. Paklausus kodėl, atsakė, kad čia tik eilėraščiai ir eilėraščiai. Tai rodo, kad be patarimo mokytojams lengva nukrypti į visokių kraštutinių ir tuo būdu atgrasyti vaikus nuo lietuviškos mokyklos.

Šiuo metu vienintelis metodikos vadovas tėra "Lituanistinių šeštadienių mokyklų programa" (1960 m.). Toje programoje 4-omis ar 5-omis eilutėmis pasakoma, kas kuriam skyriui įteiktina, ir prie kelių skyrių dar yra "Pastabos", kur dar kelioms eilutėms paaiškinama skyriaus programa plačiau. Prie kai kurių skyrių (IV, VI, VII) nė tų pastabų nėra. Pavyzdžiui, IV skyriaus programa išdėstyta šiais keliais sakiniukais: "Aplinkotyros pobūdžio skaitiniai apie lietuvių darbą, papročius ir pan. Skaitomomis temomis pasikalbėjimai ir pasakojimai. Keli eilėraščiai. Diktantai, nurašinėjimai ir užrašinėjimai. Kartojamas daiktavardžių linksniavimas. Veiksmažodžiai, jų laikai ir asmenavimas." Tai ir viskas ketvirtam skyriui. Ką jaunas mokytojas gali pradėti su tokiais nurodymais? Išvada — būtinai bent elementari dėstymo metodika. Ją gali paruošti seni, prityrę mokytojai. Tą metodiką aš vaizduojuos šitaip. Sakysime, per visus mokslo metus yra numatyti 32 šeštadieniai po 4 pamokas kiekvienas. Tad iš viso 128 pamokos. Kiekvienas skyrius turi tam tikrą šiečių dalykų skaičių. Reikia tuos visus programos dalykus pada-

linti 32 šeštadieniams, o jei galima, tai ir kiekvienai šeštadienio pamokai. Tuo būdu mokytojas turės ne tuos kelis visų metų programos sakiniukus, o kiekvieno šeštadienio programos konkrečius nurodymus. Tai būtų didelis jaunam mokytojui palengvinimas.

Smulkus medžiagos suskirstymas dienomis ar net pamokomis nėra, žinoma, jau visa metodika. Reikėtų ir konkrečių pamokų vyksmo aprašymo, o per mokytojų suvažiavimus praktiškai pademonstruoti pamokų eigą. Taip pat reikalingi nurodymai, kas darytina, jei mokytojas nespėja visų programos dalykų išleisti. Ar galima, pavyzdžiui, kai ką praleisti? Aišku, kad pvz., iš gramatikos nieko praleisti negalima (nebent iš sintaksės), bet, gal būt, galima kai ką praleisti iš skaitinių ir pn. O kaip su kartojimu? Ką ir kada kartoti? Kiek per metus mokinius turi išmokyti eilėraščių? O kaip su rašymu? Programoje pasakyta: "Diktantai, nurašinėjimai, užrašinėjimai, rašinėliai". Nurodyti, kokie tie diktantai turi būti, kas tie nurašinėjimai ir užrašinėjimai, kokie rašinėliai. Kokios gali būti rašinėlių temos? Kaip dažnai kas rašoma, ir t.t.

Švietimo vadovybė turėtų surasti mokytojus, kurie paruoštų tokios metodikos bent metmenis, kad sekančioji mokytojų studijų savaitė visi galėtų juos pasvarstyti, gal papildyti ar pataisyti, o paskui multiplikuoti ir visiems mokytojams išsiuntinėti.

2. Skaitiniai

Lituanistinės mokyklos uždavinys turėtų būti ne tik pramokyti skaityti ir rašyti, bet ir įprastinti skaityti lietuviškas knygas. Lituanistinės mokyklos dar neturėtų susiredukuoti tiek, kad lietuvių kalba būtų dėstoma kaip kokia svetima kalba. Dėl to lietuviškoms mokykloms neužtenka tik skaitymo vadovėlių, kurių jos dabar turi kiekvienai klasei. Iš tų vadovėlių skaitoma mokyklose. Bet vaikai turi turėti ką nors paskaityti namie ir ne iš vadovėlio. Todėl reikia sudaryti: a) perskaitytinių knygų ar veikalų sąrašą, pradedant 1-ąja ir baigiant 12-ąja klase b) nustatyti privalomą kiekvienai klasei minimamą knygų ir nurodyti, kokios pirmoje eilėje toje klasėje skaitytinos, ir c) tikrinti tų knygų skaitymą. Tai turėtų būti privaloma mokyklinės programos dalis. Čia ir tėvai turėtų būti įpareigoti skaitymą prižiūrėti. Kai pats vaikas neprisisverčia skaityti, tėvas ar motina gali jį šalia pasisodinti ir jam "padėti" skaityti — klausytis, kaip vaikas skaito. Taip darė šių eilučių autorius, skaitydamas su vaiku Jankaus "Kareivį Matatutį", Maironio "Jaunąją Lietuvą" ir kt.

Čia ir iškyla jaunimo literatūros trūkumo problema. Žemesnėms klasėms šį tą turime, bet vyresniems moksleiviams yra tik ras badas. Padėtis tiesiog skandalinga. Nedovanotinas švietimo vadovų apsilėidimas. Neteko pastebėti, kad studijų dienose ar kur kitur kas nors būtų tą problemą rimčiau svarstęs. Neįsivaizduoju, kaip dirba Chicago bei

(Nukelta į 2 psl.)

Emile Antoine Bourdelle (prancūzas, 1861-1929)

BEETHOVENAS

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Itališkų operų stiliaus ir rimtos, drama tinės tikrovės kryžkelėje

VLADAS JAKUBENAS

Apie naująją Lietuvios operos premjerą — L. v. Beethoveno "Fidelio" mūsų spaudoje jau gana daug buvo prirašyta išsamių ir įdomių straipsnių. Tebūnie man leista čia paliesti vieną specifinę šio veikalo pusę: Beethovenas santyki su vokaline muzika ir su to laiko operos stilium.

L. v. Beethovenas mums yra žinomas, kaip instrumentinės muzikos galiūnas; jo labiausiai žinomi veikalai yra tragiškos nuotaikos, nors jo kūrybos visuomenėje vyrauja rimtai šviesios spalvos. L. v. Beethovenas nebuvo šimtaprocentinis reformistas ar revoliucionierius muzikoje: iš pat vaikystės jis turėjo rimtą, sąžiningą pažiūrą į savo, kaip menininko, uždavinį; jis laikė savo pirmu uždaviniu išmokyti valdyti viską, kas jo laikais muzikos srityje buvo pasiekta ir vykdoma. Tais laikais vyraujanti sonatos forma (kitu vardu vartojama simfonijose, kvartetuose ar kitokiose stambiose instrumentalinėse formose) išriedėjo laipsniškai daugiausia Vokietijoje, buvo ištobulinta Haydn'o ir Mozarto. Jauanas Beethovenas, atvykęs iš gimtosios Bonn's į Vieną, greit pagarsėjo kaip pianistas. Jau parašęs nemažai kūrinių, jis kurį laiką jų nerodė viešai, siekdamas vis dar papildyti savo žinias kompozicijoje. Bach'o ir Palestrinos laikų polifonija nebuvo Beethovenui įgimta ir jau aplamai nebebuvo aktuali to laiko muzikos gyvenime. Beetho-

venas vis dėlto uoliai mokėsi kontrapunkto pas Haydną. Kartą jaunas, bet gilaus teoretinio išsilavinimo muzikas Albrechtsbergeris, užėjęs pas Beethoveną, rado gerokai klaidų jau Haydn'o ištaisytuose griežtojo kontrapunkto pratimuose. Supykęs Beethovenas norėjo bėgti pas Haydną ir atsakyti pamokas. Albrechtsbergeriui pavyko įtikinti karštakošį jaunąjį nenutraukti ryšių su to laiko žymiausia klasiškinė muzikos kūrybine asmenybe; kontrapunkto pratimai buvo slapčiai papildomi tikrinami Albrechtsbergerio, bet Beethovenas, besimokydamas pas Haydną, ištobulino ir taip jau aukštą klasiškinės sonatos formos valdymą, kur reikalinga, puikiai valdydamas ir polifoniją.

Visa tai lietė pirmiausia instrumentinę, ne vokalinę muziką; šioje srityje, bent sonatos — simfonijos formoje, jau tada vyraavo vokiečiai. Vokalinė muzika buvo kiek kitokioje būklėje. Čia apie 1600 m. Italijoje užgimusi opera išplito greit po visą to laikinį civilizotą pasaulį; ji pasiliko itališkų dalykų, surišta su italų kalba ir tam tikru stilium. Italijoje išaugusi dainavimu ir melodijų kūrimo būdu. Italų hegemonija operoje susilaukė kai kur ribotos opozicijos. Prancūzai šalia itališkų rados operas, dainuojamas ir sava-

ja kalba; Vokietijoje kurį laiką Hamburge gyvavo vokiškoji opera, atsistojusi aiškioje opozicijoje prieš italus: operų temos buvo drastiškai komiškos, vokiškai liaudiško charakterio, tokia pat buvo ir muzikos linkmė. Tačiau Hamburgo vokiškieji opera pasiliko labiau vietinių reiškinio ir išnyko, neatsilaikiusi prieš italų hegemoniją.

XVIII amžiuje Vokietijoje įsivyravo savotiška dvilypė mada: "Didžioji opera" buvo dainuojama itališkai; joje visos veiksmas ištisai buvo dainuojamas. "Singspiel" (Dainuojantis žaidimas, ar vaidinimas) buvo vokiškiečių kalba atliekama opera, kurioje šalia dainavimo buvo ir šiaip pasikalbėjimų. Iš Mozarto operų "Entführung aus dem Serail" (Pagrobimas iš Seralio) ir "Zauberflöte" (Užburtoji fleita) yra "Singspiel"iai, su vokiškiečių originale kalba, tuo tarpu kitos jo išgarsėjusios operos, kaip "Don Žuanas", "Čosifan tutte", "Figaro vestuvės" Vokietijoje yra dainuojamos išverstos iš itališko originalo.

L. v. Beethovenas nebuvo gimes vokalistu; jo pagrindinis talentas neabejotinai buvo instrumentinės muzikos srityje, kur jis mokėjo jungti audringai prieštaraujantias nuotaikas su monumentalia, logiška forma. Ir vokalinėje muzikoje, kiek jis joje pasireiškė, Beethovenas nebuvo revoliucionierius; ir čia jis norėjo mokėti rašyti pagal nusistovėjusias tradicijas. Todėl (Nukelta į 2 psl.)

Kertinė Parastė

IMANENTINĖ EVOLIUCIJOS TEORIJA IR RELIGIJA

Susipažinę su Teilhard de Chardin evoliucijos teorija, kad pasaulio būtybių skirtingi laipsniai išsivystė iš Dievo į pirminę medžiagą įdiegtos ir joje slypinčios jėgos, kad aukštesnio laipsnio būties suoliai įvykdavę, susidarius reikiamoms aplinkos sąlygoms, turime dar trumpai žvilgtelti į keletą su minėta teorija susijusių sunkumų.

Pirmą labai svarbų ir esminį priekaištą iškelia prof. A. Maceina 1967 metų "Draugo" priede sausio 28 d. Anot A. Maceinos, pagal Teilhardo evoliucinę teoriją išeina, kad mes esame visa savo esybe gamtinės evoliucijos padaras. "Aš esu visas — kaip asmuo — kilęs iš gamtos" žmogus turi Dievą garbinti ir mylėti. Tai sudaro jo religiją. Jei mus gamtinė evoliucija neša prie Dievo, kaip Omega taško, tai mūsų religija virsta griaučių religija — be dvasios ir širdies, be atsakingumo ir be apsisprendimo. Išeina, kad tokioje religijoje žmogaus asmuo nedalyvauja. Žmogus tampa gamtiniu automatu...

Šis tik ką iškeltas priekaištas versta nuo kojų visą teilhardinę evoliucijos teoriją, jei būtų pilnai pagrįstas Teilhardo mintimis. Tačiau taip nėra. Jau pačiame pagrindiniame Teilhardo veikale "Žmogaus fenomenas" autorius, nors ir pabrėžtinai pasisako, kad jis čia nekalba nei kaip teologas, nei kaip filosofas, o vis dėlto šalia žmogaus gamtinio fenomeno autorius priduria ir keletą teologinių minčių, kurios yra labai esmiškos mūsų kalbamuoju klausimu. Išdėstęs žmogaus išsivystymą iki protinės plotmės, toliau pastebi, kad čia ribojasi fenomenas dėl gilesnių priežasčių, kurios sprendžia visą problemą. Žvelgiant iš spiritualistinio aiškinimo, galima prileisti aukštesnę priežastį, kaip ypatingą įsikišimą į žmogaus vystymosi eigą (plg. p. 158 ir t.).

Tur būt, nėra nieko tolimesnio Teilhard de Chardin minčiai, kaip tvirtinimas, kad evoliucija žmogų savaime neša į Omega tašką, be jo apsisprendimo bei pastangų. Šį teiginį puikiai pagrindė tėvas pranciškonas Prapas praeitų metų "Drauge" gegužės 13 d. išspausdintame straipsnyje: Keli Teilhard de Chardin minties bruožai. Ten nurodoma į Teilhardo kitus veikalus, kuriuose jis kalba ne kaip gamtininkas fenomenalistas, bet kaip teologas. "Yra svarbu pabrėžti, sako Teilhard, kad žmonija nepajėgs eiti daug toliau keliu, kuriame yra užsiangažavusi, jei neapsispręs... pasirinkti viršūnę, kurią turi pasiekti... Dievo problema" (L'Avenir de l'Homme, 187 p.).

Teilhard reikalauja ne tik apsisprendimo už Dievą, bet irėjimo iki savo pajėgų ribos "Aš jiems atsakiau: Jūs neinate iki savo širdies ir savo minties ribų" (Nouvelle Revue Theologique, 1962, 610 p.). Jis mato ne visos žmonijos savaiminį ėjimą prie Ome-

gos, bet tik tos žmonijos dalies, "kuri per laiką, erdvę ir blogį pajėgė darbščiai save sintetizuoti iki pat galo" (Phenomenon of Man, 287 p.).

Teilhardas savo vizijoje nepasikliauna vien natūralia evoliucija, privedusia gyvius iki protinės plotmės, bet regi tame procese naują pakopą, kurioje naują žmonijos tobulėjimo tarpsnį sudaro Kristus. Kristus yra Dievo malonės teikėjas žmogui. Visata neaptemdo Kristaus, bet kaip tik Kristuje atranda savo pastovumo ir tobulumo garantiją. Gamtinis natūralumas, žmogaus valios pastangos ir Kristaus teikiama išganyto malonė sudaro kartu atbaigtą evoliuciją. Pirmasis faktorius sudaro evoliucijoje deterministinį momentą. Antrasis faktorius (žmogaus valios pastangos) sudaro dinaminį momentą. Trečiasis gi faktorius — Dievo maloninis veikimas — sudaro evoliucijoje atbaigiamąjį momentą. Dėl to teilhardinė evoliucijos samprata, kaip matome, nėra evoliucija tradicine prasme, kur viskas vyksta gamtos determinizmo dėsningumu, ir nelieka visai vietos nei dieviškai apvaizdai, nei Kristaus atnešto išganyto malonei. Teilhardinė sistemoje religija, arba žmogaus asmeniškasis santykis su Dievu, yra ne tik galimas, bet ir būtinas. Jeigu ši mintis neatrodo evidentiška, skaitant jo pagrindinį fenomenologijos veikalą "Žmogaus fenomenas", tai ji nušvinta visam savo spinde teologiniam jo veikale, "The Divine Milieu". Čia autorius pasireiškia jau ne kaip natūralistas, bet įkaitintas Dievo meile teologas iki mistizmo viršūnės. Kada Kristus įsiviešpatuoja žmogaus dvasioje meilės pavidalu, žmogus nustoja būti egoistas. Jis transformuojasi, lyg nustodamas būti pačiu savimi ir tapdamas visiškai Dievo nuosavybe: "Susivienydami su Kristumi, — sako Teilhard de Chardin, — mes esmiškai transponuojame savo egzistencijos centriskumą į Jį, radikaliai atsisąžindami savo egoizmo" (The Div. M. 66 p.).

Evoliucinę eigą žmogus, suvokdamas save, lyg atsiplėšia nuo gamtos ir tampa asmenybe. Toliau, jis, suvokęs Dievą ir Jį pamilęs, lyg atsiplėšia nuo savęs (savo egoizmo) ir pasineria antgamtinai (op. c. 68 p.).

Jeigu šitokį žmogaus suvokimą į Dievui pasiviedimą negalima būtų vadinti religija ir teilhardinę evoliucijos sampratą vadinti grynu natūralizmu, tai ką tada iš viso būtų galima vadinti religija? Argi pas mus katalikus ir bendrai krikščionis religijos sąvoka yra kitoniška? Ar gali būti religingės įsijautimas už šią Teilhardo mistinę malda: "Jėzau, žmogiškos veiklos Išganytojau, kuriai tu suteiki prasmę, žmogiškos kančios Išganytojau, kuriai tu suteiki gyvybinę vertę, būk taip pat (Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery:

- * Imanentinė evoliucijos teorija ir religija.
- * Lituanistinio švietimo aktualiosios problemos.
- * Vladas Jakubenas apie Ludwig van Beethoveną.
- * Kaip buvo bandyta išgelbėti Putina.
- * Sovietų rašytojų tragizmas.
- * Vytauto Voleris žodis septyniolikto "Draugo" romano konkurso pabaigtuvėse.
- * Beethovenas lietuvių scenoje.
- * Prano Lapės paroda Chicagoje.

LITUANISTINIO ŠVIETIMO AKTUALIOSIOS PROBLEMOS

(Atkelta iš 1 psl.)

kitos Aukštesniosios lietuviškos mokyklos be literatūros skaitinių jaunimui. Negi ir jos tenkinasi chrestomatija. Buves švietimo tarpybos pirmininkas J. Ignatonis savo pranešime JAV LB Tarybos suvažiavime pareiškė: "Visos pastangos gerinti jaunimui skaitinių leidimą — nesėkmingos" (Darbininkas, 1967.9.6). Ar ne keista? Buvo galima paruošti ir išleisti bent dešimt brangių vadovėlių, o negalima buvo parūpinti nė vienos aukštesniųjų klasių mokiniams apysakos. Per keletą metų neparuošta nė to vieno Pietario "Algimanto"! Kas gali patikėti tokia "negalimybe"? Norime čia visiems švietimo vadovams primygtinai pabrėžti, kad čia ne rašytojų problema, o turimų knygų paruošimo bei išleidimo problema. Taigi paruoškime "jaunimo biblioteką". Išleiskime Pietario jaunimui pritaikytą (su pataisyta kalba ir gal kiek sutrumpintą) Algimantą, Vienuolio Viešnią iš šiaurės, Krėvės Dainavos šalies senų žmonių padavimus ir kai ką iš šiaurinės pastogės (mokiniam J. Kapočiaus Krėvės raštų leidinio nepakanka), Spalio Gatvės berniukų nuotykių, J. de La Brete Mano dėdė ir mano klebonas (Vaičiūlaičio vertimas), Tarasenos Užburto lobio, Pabėgimo ir kitų nuotykių jaunimo mėgstamų apysakų. Neseniai apie tai šiam laikraštyje rašė ir El. Bra (dūnaitė). Nebijokim pasitelkti, kas dabar gero šiam reikalui Lietuvoje išleista. Išleiskime geriausių novelių rinkinį — Vaičiūlaičio, Zbarsko, Mazalaitės, Grušo, Barono, Alb. Baranauko ir kt. Paruoškime chrestomatiją, kuriose rastų viršutinių rinkinių Valančiaus, Kirdikos, Šatrijos Raganos, Biliūn-Vaižganto ir kt. dalykai. Galima kai ką ir iš kitų kalbų išsiversiti.

Tik visi šie leidiniai turi būti tinkamai paruošti: gal būt, kiek iliustruoti, su trumpom autorių biografijom, su retesnių žodžių žodyneliais ir kt. Dabar ruošiamas aiškinamasis žodynas mokykloms gali būti naudingas. Bet ką su juo mokiniai veiks, kai nėra ko skaityti. Faktiškai neturime nė lietuviškų pasakų rinkinių, tinkamų mokykliniam jaunimui paruošti. Ir jeigu ligšiolinis liuanistinis švietimas nebuvo kaip reikiant sėkmingas, tai nemažai lėmė čia ir gerai paruošytų skaitinių neturėjimas.

Todėl ir čia švietimo vadovybė turi surasti žmonių, kurie iki vasaros atostogų studijų dienų parengtų jaunimo bibliotekos paruošimo bei leidimo planą, kad suvažiavime galima būtų jį padiskutuoti. Paskui reikia suorganizuoti būrį žmonių (čia ne vieno darbas) tam planui vykdyti.

3. Stovyklos

Stovyklos yra taip pat lituanis

tinio švietimo dalis. Normaliai jos turėtų būti vietose, kur lietuvių vaikai turi sąlygas praktiškai vartoti tą kalbą, kurios jie mokosi per metus mokyklose. Lietuvių vaikų stovyklos be lietuvių kalbos praktiško vartojimo yra labai abejotinos vertės. Tada jos lieka praktišku "įrodymu", kad galima būti lietuviu ir be lietuvių kalbos, ir yra paskatinimas tuo ir tesitenkinti. Mūsų stovyklos tokios jau darosi ar pasidarė. Neteko asmeniškai susipažinti su visom moksleivių stovyklom, bet vienoje jų teko pernai praleisti porą savaitių. Tai buvo vyresniųjų ir jaunesniųjų moksleivių ateitininkų stovykla Kennebunkporte, Apie tai kalbėdamas, ją ir turiu galvoj.

Daugumas stovyklautojų lietuviškai galėjo kalbėti, daugelis gal net gerai ar net labai gerai. Buvo šaunų berniukų ir mergaičių. Tačiau praktiškai tarpusavy kalbėjo daugiausia angliškai. Lietuvių kalba tebuvo vartojama giedant himną (vėliau pakeliant ar nuleidžiant), bažnyčioje ir parengimuose, kaip literatūros vakarė, prie partizano kapo ir kitur, kur reikėjo ką nors skaityti. Tai primena senovės mokyklas, kuriose mokiniai bažnyčiose giedojo lotyniškai, mokėsi net eilėraščių rašyti lotyniškai ir net vaidino lotyniškai. Taip būdavo praktiškai mokomasi svetimos kalbos. Taip dabar kartais praktiškai mokomasi prancūzų ar ispanų kalbų — dainuojamos tom kalbom dainelės, sakomi eilėraščiai. Kai šituo tesitenkinama lietuviškoj stovykloj, lietuvių kalba sulyginama su svetima kalba.

Bet šitokia padėtis nėra patenkinama ir pateisinama, kada dau guma ar net visi stovyklautojai moka ir gali kalbėti lietuviškai. Atrodo, kad šiuo metu būtų galima rasti kompromisinę išeitį — vartoti abi kalbas. Pavyzdžiui, žaidžiant beisbolą, kai žaidėjams tera žinomi tik angliškai to sporto terminai, galima tenkintis ir anglų kalba. Tačiau per pietus ar vakarienę, bendruose susirinkimuose bei kitomis progomis turėtų būti vartojama tik lietuvių kalba.

Kaip tai pasiekti? To, žinoma, negali padaryti nė griežčiausias stovyklos komendantas įsakymo keliu. Tam reikia išankstinio atitinkamo nuteikimo. Stovyklos organizatoriai turėtų iš anksto spaudoje paskelbti, kad stovyklon kviečiami visi tie, kurie sutin ka kalbėti lietuviškai, ir kad geriau tenevažiuoja tie, kurie iš principo nusistatę tos kalbos nevartoti. Tėvai turėtų atitinkamai nuteikti vaikus dar namie. Pačio je stovykloje nėra reikalo laikytis kariškos drausmės ir kariškos rikiuotės, bet svarbu įtraukti patičius stovyklautojus į stovyklos tvarkos palaikymą. Stovyklose reikėtų praktikuoti savivaldos principą, kad stovyklautojai jaustu,

Dirig. Aleksandras Kučinas "Fidelio" repetitijos metu.

Nuotr. Alg. Kezio, SJ.

LUDWIG VAN BEETHOVEN

(atkelta iš 1 psl.)

jau būdamas garsus ne tik kaip pianistas, bet ir kaip kompozitorius, jis ilgokai ėmė pamokas pas operų kompozitorių Cherubini. Italų dainavimo stiliaus įtakos jaučiamos visoje L. v. Beethoveno vokalinėje kūryboje. Antra vertus, žymiai skirtinga, vokiškai rimta, prie dramatinio linkusi Beethoveno prigimtis prasiveržia tiek jo solo dainose, tiek oratorijose, tiek ir operoje "Fidelio".

Šis dvylipumas ypač jaučiamas operoje. "Fidelio" yra užmanytas kaip "Singspiel" — jo libretas parašytas vokiškai, ir personažai scenoje ne tik dainuoja, bet ir kalbasi. Kadaise, dar tik pradėjus muzikos studijas, Rygos operoje teko pirmą kartą matyti neblogai pastatytą "Fidelio"; atsimeinu nustebimą dėl daugelio, ypač ansamblinių, vietų: "Juk tai ne Beethovenas — tai itališka opera". Kitose vietose išpušis staiga apsisversdavo: pasigirdavo tikras Beethovenas. Vėliau, ypač pa-

klausius prieš keletą metų ypatingai puikaus "Fidelio" pastatymo Chicagos Lyric opera teatre, išpušis kažkaip susivienodino. Tačiau kiekvienam muzikos mėgėjui, einančiam klausyti "Fidelio" ir pažįstančiam kitus Beethoveno epochinius kūrinius, patartina žinoti, kad ši opera parašyta genialaus polėkio kompozitoriaus, kuris savo esmėje nėra vokalistas, kuris yra išmokęs ir gerai pasisavinęs to laiko itališką dainavimo muzikos rašymo stilių, bet kuris neišvengiamai įnešė atskiras ilgais tarpais savo individualių bruožų: ištisinę simfoninę liniją, rimtumą, o daug kur ir būsimosios, vėliau Wagnerio propagatos ir iškeltos, muzikinės dramos elementų. Jei kai kuriose operose ansambliai skamba kaip vokišku rimtumu parašytos itališkų ištraukos, tai pvz. didžioji Leonoros (D. Stankaitytė) arija panaši į sonatos ar simfonijos lėtają dalį, ne tik su gražia vokaline linija, bet ir su turtingu akompanimentu; Roc-

co (J. Vaznelis) ir persirengusios Stankaitytės scena, bėkantis duobę rūsyje, pasižymi didele dramatine tikrove; daugelis kitų epizodų, jų tarpe ir puikus chorai, į itališką vokalinio stiliaus pagrindą įneša visai kitokių, būsimosios XIX amžiaus muzikinės dramos elementų.

Visumoje "Fidelio" opera veikia į klausytojus panašiai, kaip ir kiti L. v. Beethoveno kūriniai; kaip žinoma, šio autoriaus muzika gali sukurti visų didesnę salės žiūrovų sielą, o kartais praskamba, nieko per daug emocionaliai nepalietusi. Taip ir "Fidelio" — kartais gali praskambėti kiek nuobodokai, o kartais nuo pradžios iki galo sužavi klausytoją ir palieka giliausią išpušį. Tas pats liečia ir tarp pirmo ir antro veiksmo grojamą "Leonoros nr. 3" uvertiūrą; yra tai vienas stilingiausių L. v. Beethoveno kūrinių, sudaręs, kaip sakoma, "pats savyje atskirą dramą".

"Fidelio" operai mūsų solistai ir choras ruošiasi visu rimtumu visą žiemą; atskirų veikė-

jog jie ne kokio komendanto įsakymu, o savo pačių nutarimais vykdo. Kai stovyklautojai vyresnieji kartu su jaunesniaisiais, vyresnieji turėtų būti stovyklų vadovų talkininkai. Todėl stovyklavietė pradžioje tinka padaryti vyresniųjų susirinkimą, išsiaiškinti jame visus reikalus ir sutarti, kur ir kuo jie galėtų pasitarnauti. Jei gu tai yra skautų ar ateitininkų stovykla, vyresnieji turėtų suprasti, kad jų principai uždeda jiems tam tikros atsakomybės įsėdėjus savo organizacijos narių atžvilgiu. Mažiausia, jie turėtų būti bent tinkamų jaunesniams pavyzdžių.

Stovyklos atsakingas globėjas turėtų būti kas nors iš vyresniųjų amžiaus žmonių su pedagogine nuovoka, o pats stovyklos vadovas neturėtų būti senas žmogus, nes vasarą jau ne per toliausia.

A. N.

Is "Fidelio" repetitijos Chicagoje. Priekyje solistai: Daiva Mongirdaitė, Dina Stankaitytė, Stasys Baras ir Valentinas Liorentas. Už jų — operos choras. Nuotrauka Z. Degučio

KERTINĖ PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

žmogiškos vienybės Išganytojas, padėk mums nusikratyti blogybių ir drįsti eiti prie Tavęs, kol galėsime išsėtis Tavyje, neribotam meilės okeane" (op. c. 128 p.). Argi nepanašios mistikos moko mus šv. Paulius apaštalas savo laiškuose ir šv. Jonas evangelistas savo evangelijoje ir laiškuose?

P. C...

RELIGINIS KONCERTAS

Pirmą kartą Jugoslavijoje, Kroatijos sostinės valstybinėje koncertų salėje įvyko viešas religinis koncertas, kuriame programą išpildė Zagrebo kunigų seminarijos choras. Plakatams paskelbus koncerto programą, visi bilietai buvo per dvi valandas išpirkti.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė optometristas

DR. EDMUND E. CIARA

2709 W. 51st Street

Tel. — GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: Pirm., antr., ketv. 2—5 val. Penkt. 2—5 ir šešt. 10—12 val.

Ofs. 735-4477, Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS

CRAWFORD MEDICAL BLDG.

6449 So. Pulaski Road

Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS

Akusėja ir moterų ligos

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofs. HE 4-1414, Rez. RE 7-6867

DR. B. GAIZONAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė akusėja ir moterų ligos

2454 West 71st Street

(71-08 ir Campbell Ave. kampas)

Val. kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak.

Šešt. 12—3 val. popiet.

Trečiadieniai uždaryta

Ofs. tel. PR 8-2220

Namu — rez. PROSPECT 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

J O K S A

GYDYTOJA IR CHIRURGE

VAIKŲ LIGOS

2656 West 63rd Street

Pirmad., antr., ketv. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v. šešt. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022, Rez. PR 8-6960

DR. E. JATULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika

2515 W. 71st Street

Ofs. val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v. šešt. nuo 9 iki 12 val. arba susitarim.

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3344 West 63rd Street

Val. kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadien. uždaryta.

Ofs. ir buto tel. OLYMPIE 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadien. ir šeštadien. tik susitarim.

Tel. — RELIANCE 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Lietuvių gydytojas)

3925 West 59th Street

Val. pirmad., antr., ketv. ir penkt. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Šeštadien. 12-3 val. p. p., trečiadien. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYMPIE 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th Street, Cicero

Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak. Iškylus trečiadieniam, šeštadieniam 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

KIDINIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ

MEDICAL BUILDING

7156 South Western Avenue

Pirmad., antr., ketv. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6—8 val. vakare. Trečiadien. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštadien. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.

Ofs. tel. RE 7-1168

Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS

AKUSERJA IR MOTERŲ LIGOS

2817 West 71st Street

Telefonas HEMLOCK 6-3545

(Ofs. ir rezidencijos)

Valandos pagal susitarimą

Ofs. tel. PR 8-7773; Rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS

2858 West 63rd Street

Valandos: pirmad., ketv. 6—8 val. antr. ir penkt. 1-4 val. Prilimnėja tik susitarim.

Ofs. HE 4-1818, Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė vidaus ligos

2454 West 71st Street

(71-08 ir Campbell Ave. kampas)

Val. kasdien 9—11 ryto ir 4—8 v. v. šešt. 9 v. r. — 3 v. p. p.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS

Lietuviškai kalba

DR. FRANK PLECKAS, OPT.

3424 W. 63rd St., GR 6-7044

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".

Val.: 9:30—12:30 ir 1:30—3:30

Kitom. valandoms nusirūpinu.

Uždaryta antradien. ir trečiadien.

DR. A. PUSTELNIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPEC. VIDAUS LIGOS

Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697

5159 So. Damen Avenue

Valandos: 9—9 val. p. p. Iškylus trečiadienim

Tel.: 423-2660

DR. E. RINGUS

RENTGENOLOGAS

9760 So. Kedzie Avenue

Val. pirmad., antradien., ketv. ir penkt. 8 v. r. iki 9 v. v. Trečiadien. 8 v. r. iki 3 v. v.

DR. ZIGMĄS RUDAITIS

SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS

2745 West 69th Street

Prieš šv. Kryžiaus ligoninę

VAL.: pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. šešt. nuo 2-4. Trečiadieniai ir kitu laiku susitarim. telefonui.

Telef. REPUBLIC 7-2290

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLIES IR PROSTATO CHIRURGIJA

Ofisas 2454 W. 71st Street

Val. antradien. nuo 2—5 popiet

ketv. ir penkt. nuo 6—8 vak.

Ofs. telefon. 776-2880

Rezid. telefon. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS

AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA

PRITAIKO AKINIUS

15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.

Kabineto tel. 687-2020

Namų tel. 839-1071

Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Adresas: 4255 W. 63rd Street

Ofs. tel. RELIANCE 5-4410

Rez. tel. GROVEHILL 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika ir chirurgija

Ofisas 2750 W. 71st Street

Telefonas 925-8296

Valandos: 2-8 v. v. penktadien. 10-12 v. r. 2-8 v. vak. Šeštadien. 1-4 v. vakaro. Sekmd. išeit. uždaryta.

Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS

Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.

Tel. PROSPECT 8-1233

Ofs. val.: Pirm., antr., Trečiadien. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštadien. 2—4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIUS

CHIRURGAS

2454 West 71st Street

Prilimnėja ligoninės tik susitarim

Val.: 2—4 p. p. ir 6—8 v. vak. Trečiadien. ir šeštadien. uždaryta

Telefonas — GROVEHILL 6-2823

DR. A. VALIS-LABOKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBĖ AKUSERJA IR MOTERŲ LIGOS

2524 West 69th Street

Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Šeštadieniai 1 iki 4 val. Trečiadieniai uždaryta.

Tel. PROSPECT 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS

(VASKAS)

GYDYTOJA IR CHIRURGE

6648 So. Albany Ave.

Val. pirm., antradien., ketv. 6—8 v. vak.; penkt. ir šeštadien. 2—4 popiet.

Kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150

DR. F. C. WINSKUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3107 West 71st Street

Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadien. ir šeštadien. uždaryta.

Ofs. tel. 767-2441. Namų 636-4850

KAIP BUVO BANDYTA IŠGELBĖTI PUTINĄ

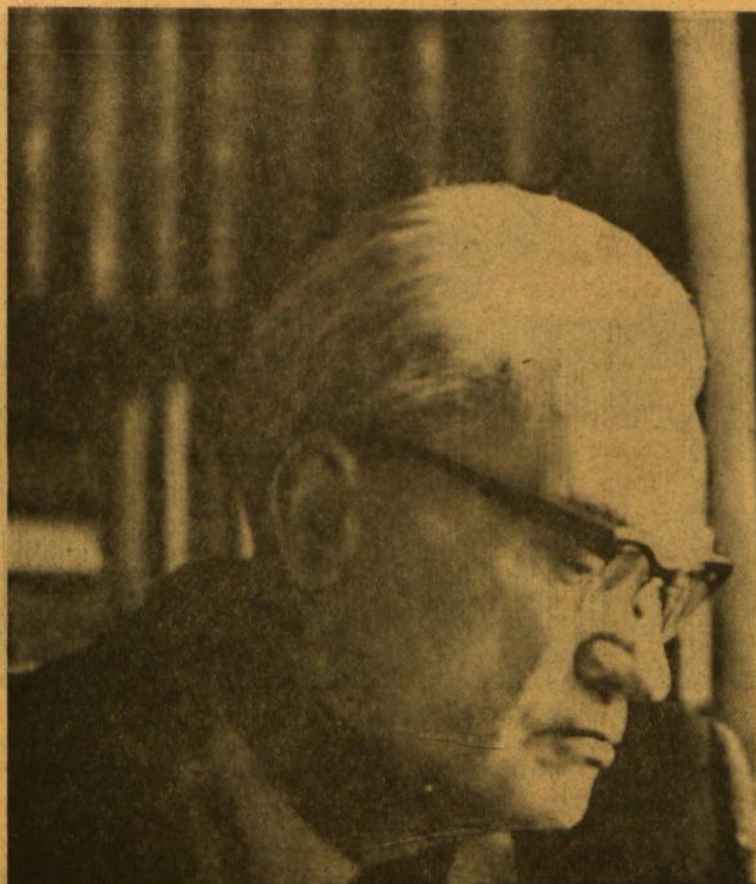
(Iš Emilijos Mykolaitienės laiško)

(...) Atleisk, kad taip ilgai po mūsų visų brangaus Putino mirties Tau dar neparašiau laiško. Ne, aš jau kelis buvau parašiusi, bet neišsiunčiau, nes man atrodė, kad vis ne tai ir netaip po ilgos tylos pirmąjį Tau laišką parašiau. O ypač dabar po ištikusios mus skaudžios ir netikėtos katastrofos. Aš taip esu sukrėsta, kad nerandu sau vietos. Kur aš benuvažiuočiau: į Vilnių, Kauną ar Kačerginę, visur aš pirmiausia ieškau Putino ir, perbėgusi visus kambarius ir jo nesuradusi, visuomet su skausmu atsitrenkiu į tikrovę — jo nėra ir niekad daugiau nebepamatysiu. Tas ieškojimas liguistai mane užvaldė. Jei pamatau Kačerginėje ant balkonėlio kėdę, kurioje ištisomis valandomis sėdėdavo, ar po pušimis lovitę, kur popiečio ar šiaip dažnai išsėdavo, aš dairausi aplinkui, kur jis? Kaip gali būti, kad Putino jau nėra ir nebus? Mirė mano tėvas, mirė motina, nesmagu prisipažinti, bet taip skaudžiai nepergyvenau kaip dabar.

Atsimeni, Putinas nuo seno nebuvo stiprios sveikatos, o metams slenkant, ji ėjo vis silpnyn. Vis skųdavosi kojomis — lyg guminės, lyg ne savo pasidarė. Labai dažnai kamuodavo paštrėjęs bronchitas. Kas metai po keturis—penkis kartus persirgdamas brūnchito paūmėjimais: pakildavo temperatūra, su spazmais, baisiai kosėdavo. 1957-8 metų žiemą sirgo plaučių uždegimu, nuo kurio tik po 3 mėnesių atsigavo. O vėliau gydytojai tvirtino, kad pasiliko chroniškas plaučių uždegimas. Be minėtų negerovių virškinamasis traktas labai nusilpo: skrandžio sulčių rūkštingumas — nulis, išsivystę gastritis, kolitis. 1960 metų rudenį, man išvažiuojant į Kauną, Vilniaus universiteto literatūros katedros studentai suruošė Putino kūrybos literatūrinį vakarą, kuris, sako, praėjus pakilioje nuotaikoje. Po visam Putinas su katedros dėstytojais užsuko į geriausią Vilniaus restoraną „Nerj“ pavakarieniauti. Valgė žuvies patiekalą, nuo kurio namuose naktį labai susirgo: vėmė ir viduriavo. Porą kartų net buvo nuąlęs. Ryte greitąja pagalba išvežė į ligoninę, kur visą savaitę išsirgo. Panašiai atsitiko 1963 metais rugsėjo mėnesį Kačerginėje. Lyg tyčia ir vėl manęs nebuvo namuose: porai dienų su reikalais buvau išvykusi į Kauną. Prie Putino liko jauna, nepatyrusi, virėja. Gal ji kuo apvalgydino, kad nuo pusės nakties jis pradėjo sirgti viduriais ir taip nusilpo, kad pradėjo jo raumenis traukuliai tampyti. Kitą dieną beveik mirštantį su greitąja pagalba išvežė į Kauno didžiąsias klinikas. Ir vos vos jį tenai išgelbėjome: keturis kartus ko nenumirė. Visą laimę, budėjo prie jo geras, sumanas gydytojas. Tada klinikose išgulėjo visą mėnesį, o namuose — dar porą. Po to avarinio susirgimo sveikata taisėsi labai iš lėto, reikėjo laikytis griežtos dietos, didelės priežiūros ir budrumo visą laiką iki jo mirties. Gydytojai konstatavo, kad Putino organizmas taip sunkiai pakelia bet kokius sukrėtimus dėl to, kad labai silpnai veikia jo antinksčiai. Dėl tos pačios priežasties ir plaučių uždegimas perėjo į chronišką formą ir virškinamojo trakto atsirado įvairūs uždegimai. Vieni gydytojai patarė vartoti prednisoną, o kiti, priešingai, nepatarė jo vartoti. Bet kadangi Putinas visame organizme jautė didelį silpnumą, tai pats savo valia pastoviai pradėjo vartoti prednisoną nuo 1964 metų pradžios ir laikėsi jo iki gyvenimo pabaigos. Nuo prednisono išnyko plaučių bronchito paūmėjimai ir tas staubingas kosulys, temperatūra susinormavo, išny-

ko ir plaučių uždegimo reiškiniai.

Nuo 1964 metų Putinas ne kartą nesirgo nei gripu, nei kokiais kitais sukarščiavimais. Tačiau jo jėgos kas metai ėjo silpnyn ir silpnyn. Anksčiau ir dar pernai išeidavo į gatvę po truputį pavaikštinėti. Paeidavome kokius 300 metrų ir grįždavome namon — susidarydavo kelio apie 600 metrų. Praėjusią žiemą ne kartą nebuvo į gatvę išėjęs. Kartais balkone truputį pasėdėdavo ar kiek pavaikštinėdavo — ir viskas. Žiemą šalta, bijodavome, kad neperšaltų, vietoje sėdėdamos. Ypač man būdavo baisu palikti namuose vieną Putiną (kiti nežinojo, kaip reikia jį prižiūrėti), kada man pačiai tekdavo atsigulti į ligoninę širdies kuracijai praversti. Praėjusią žiemą gruodžio 26 dieną greitąja pagalba mane išgabeno į ligoninę su širdies priepuoliu. Ligoninėje išgulėjau 28 dienas. Per tą laiką Putinas telefonu mane prašė kaip galima greičiau grįžti namon. Dievui dėkui, Putino sveikata nepablogėjo, nors jis pradėjo labai užsimiršti ir laiku galėjo savo vaistų nepaimti. Po kuracijos mano širdis sustiprėjo, kad ir pasikartodavo priepuoliai, bet žymiai retesni ir silpnesnės formos. Visą žiemą laukėme pavasario su viltimi, kad Kačerginėse oras atgaivins abiems sveikatą. Pernai vasara, atvykę į Kačerginę, po dviejų vasarų savičių, išeidavome pavaikštinėti ir už savo sodybos ribų. Šią vasarą atvykome į Kačerginę gegužės 26 dieną, o birželio 7-tąją ištiko mus baisi, netikėta ir nenujaušta nelaimė. Birželio 3-čiąją, šeštadienį, atlankė Putiną Laimonas Noreika — Putino kūrybos vaidila — (jis yra daug surengęs Putino kūrybos literatūrinių koncertų Vilniuje, Kaune ir kituose Lietuvos miestuose). Abu, sėdėdami balkonėlyje, šildydami prieš saulutę, šnekučiavosi gana ilgai, paskui drauge pietavome. Putinas buvo gerai nusiteikęs ir, svečiui išėjus, nesikandęs esąs nuvargęs. Ir sekančiomis dienomis gerai jautėsi, kaip pagal savo sveikatą jis galėjo „gerai“ jaustis. Tik birželio 5-tosios dienos naktį pradėjo dejuoti ir skustis krūtinės skausmais. Visą laiką mes labiausiai bijojome, kad dėl silpnos širdies neįvyktų infarktas. Todėl ir tą naktį jam davėme kraujagysles išplečiančius vaistus: papaveriną, valokordiną, valiololį. Pastarasis, atrodė, geriausia jam padėdavo. Sulaukus ryto, pakviečiau medicinos seserį suleisti hepariną, DOCA, Testosterano. Temperatūra normali. Putinas užmigo, porą valandų pamiegojo — pusryčius daviau lovoje. Pagulėjo iki pietų, jautėsi gerai, skausmai išnyko, plečius valgė atsikėlęs — prie stalo. Kaip paprastai, po pietų atsigulė pasilsėti. Penktą valandą atsikėlęs pavakariu suvalgė ir sėdėjo savo balkonėlyje iki vakarienės. Tos dienos radijo programa skelbė 19 val. 10 min. Berliozo Requiem koncertą. Putinas pagėdavo vakarieniauti 18 val. 45 min., kad po vakarienės sušpėtu išsiklausyti nuo pradžios Requiemo. Po vakarienės iš valgomiojo perėjome į jo kambarį. Putinas sėdo į fotelį arčiau radijo aparato, o aš — toliau prie jo rašomojo stalo. Baigiantis koncertui Putinas pareiškė norįs kiek išsitiesti lovoje. Po 22 valandos paprašė pakloti lovą nakčiai ir atsigulė, bet užmigti negalėjo. Vidurnaktį pradėjo dejuoti, vėl skausmai surėmė krūtinę. Jis ir anksčiau gydytojams skųdavosi krūtinės skausmais, tačiau gydytojai daugiau dėmesio kreipdavo į jo širdies būklę. Todėl ir aš tą naktį vėl daviau išplečiamuosius vaistus širdies darbui pagerinti. Paėmęs vaistus, ligonis porą valandų aprim-

Vincas Mykolaitis - Putinas pastaraisiais savo gyvenimo metais

davo, bet paskui ir vėl kartodavosi aštrūs skausmai. Aš pati, būdama širdininkė, žinau, kuria kryptimi radijuoja skausmai nuo širdies, tačiau Putinas nei į kairės rankos mentį, nei į pažastį, nei į kairiąją ranką pusę, nei į kairiąją ranką skausmų neįjautė. Sulaukę ryto meto vėl suleidome hepariną, ir priėmė kitus vaistus: papaveriną, prednisoną, valokordiną, ir nutarėm būtinai kviešti vyr. gydytoją iš Kačerginės vaikų sanatorijos. Kol gydytojas atvyksta — praėina kiek daugiau laiko. Gydytojas, patikrinęs ligonio sveikatą, kon-

statuoja, kad Putino plaučiuose yra daug karkalų, kurie gali atsirasti dėl dviejų priežasčių: arba nuo plaučių uždegimo, arba dėl nusilpusios širdies — iš organizmo renkasi skysčiai į plaučius. Būtinai reikia padaryti elektros kardiogramą. Jis pats nuvyko į Kačerginės paštą išaukti iš Kauno didžiųjų klinikų gydytoją su aparatu elektros kardiogramoms daryti. 16 valandą gydytojas Kiauleikis su medicinos sesle ir aparatu atvyko pas Putiną. Sesuo daro elektros kardiogramas, gydytojas stebi aparatą žymimus grafiškus širdies

darbo ženklus. Putinas kalbasu gydytoju po truputį, nes skausmai krūtinėje aprimo nuo milželio su pramedolu. Sesuo jau baigia daryt kardiogramas, lieka tik iš kairiosios nugaros pusės užfiksuoti širdies veikimą. Aš padėdu ligoniui pasiversti ant dešiniojo šono ir po to trumpam momentui išeinu iš kambario. Po poros minučių grįžtu atgal, dar neįėjusi, pro atdaras duris išvydau sustingusį ir pamėlynavusį Putino veidą. Gydytojas sušuko seselei „švirkšta“ ir greitais judesiais masažuoja Putinui prieširdį, vadinasi, stengiasi priversti širdį dirbti. Žaibiškai visa suvokus, siaubo apimta išbėgau iš kambario į pušyną prie namo, ėmiau blaškytis, verkti, rankas laužyti, nes ir mano širdį surėmė didelis skausmas. Sanatorijos gydytojas suleido man kažkokius vaistus — aš aprimau. Po pusvalandžio, 17 val. 90 minučių, atėjo pas mane daktaras Kiauleikis, labai susijaudinęs ir suprakaitavęs, ir pirmasis pareiškė man užuojautą. Jis esą nuo seno labai mylėjo ir gerbė Putiną (jo viena dukrė Aukšės vardą turi) ir dabar jam teko pakelti tokia sunki dalia. Putinas mirė nuo širdies raumens infarkto, tai aiškiai rodė elektros kardiograma. Daktaras Kiauleikis papasakojo paskutiniąsias Putino gyvenimo minutes: kai sesuo baigė kardiogramos procedūrą, Putinas, ne tai klausdamas, ne tai tvirtindamas, pasakė: „Tai viskas!“ Kiauleikis atsakė: „Viskas, kaip jaučiatės profesoriau?“ Putinas — „Man labai silpna...“ — ir tą akimirka užgeso.

Štai, kaip mes netekome visiem, visiems labai brangaus ir mylimo Putino. Kaip skaudu ir liūdna. (...) Kačerginė, 67.VII.2.

Piešinys Prano Gailiaus

Tolumoj mėnulis kyla

KĘSTUTIS GAIDŽIONAS

RŪKAS

Rūkas ir aš
Atsisveikinom,
Pasaulis
Dar miegojo.

Ėjau vienas,
Mintis
Sulaukęs.
Rūkas
Verkė.

MĖLYNA LĖKŠTĖ

Mėlyna lėkštė
prie nuotraukos:
Kaip fontanas
blizga
tavo veidas,
Ant sunėsiotų linoleumo
vėsinčius pačia
kvapą tavo —
ir mėlynos lėkštės.

TOLIMOJ

Tolumoj
Išlyskęs mėnulis kyla.
Šuo kaukia ten toli.
Senas namas liūdnei tylus.

RAUDONAS STIKLAS

Raudono stiklo karoliai
šliaužia pirštais,
džiaugiuosi jais.
Vargšai neturi rubinų.

ATSIŠVEIKINIMAS AERODROME

bučiuojamės
tu lipi
aš tave matau
per langą
sulcasi ratai
ir tu lieki
taškas
tuščiame dangui

SOVIETŲ RAŠYTOJŲ TRAGIZMAS

H. Salisbury reveliacijos

Litvinovo, Solženicino, Tarso ir kitų rašytojų bei intelektualų protestai, Brodskio, Sinjavskio, Danielio teismai ir uždarymai į kalėjimą ar į priverstinųjų darbų stovyklas tai tik paskutiniai laikotarpio laisvąjį pasaulį pasiekusieji įvykiai, liudiją apie žiaurią prievartą, kuria turi pakelti kūrybingi Sovietijos žmonės, kurie rašo klausydami savo sąžinės balso, o ne parduodami savo kūrybinę laisvę už patogų gyvenimą, duodamą pataikautojams kompartijos diktatoriui.

Sovietuose rašytojai nuo seniai kenčia prievartą ir persekiojimus, tik seniau tos žinios mažiau laisvąjį pasaulį pasiekdavo. Amerikietis rašytojas Harrison E. Salisbury, „New York Times“ redakcijos štabo narys, kolektyviame to laikraščio išleistame veikalė „The Soviet Union: The Fifty Years“ duoda įdomią studiją apie Sovietų kūrėjo teises rašyti, pateikdamas straipsnį: „Literature: the Right to Write“.

Tragiškos mirtys

Čia jis primena jau nuo anksčiau Sovietų rašytojus ištikusias tragedijas: revoliucijos poetas Sergej Jesenin mirė 1925 m. Leningrade, persipiovęs gyslas, mirtinai nukraujavęs. Jaunosios rusų kartos garbinamas Vladimiras Majakovskis nusišovė 1930 m. Viena iš gražiausių moderniosios Rusijos poezių — Marina Cvetajeva, ištremta į tolimą Volgos provinciją, 1941 m. pasikorė. Vie nas iš didžiausiųjų Rusijos XX šimtmečio poetų Osip Mandelstam, pablūdęs nuo išbadėjimo, 1938 m. mirė pereinamojo Vladivostoko stovykloje. Ana Achmatova vos neprarado gyvasties kai 1946 m. Adriejus Ždanovas atėmė jai pragyvenimo šaltinius. Cekistų priespauda sutrumpino gyvenimą Boriso Pasternako, atžymėto Nobelio premija.

Nikita Chruščiovas 1962 — 1963 m. žymiesiems rusų poetam Jevtusienkai, Voznesenskui, Achmadulinai, Okudovai pareiškė, kad „mes skelbiame jums ka-

lą“. Onos Achmatovos globotinis jaunas Leningrado poetas Josif Brodskis buvo 1964 m. ištremtas į šiaurinius darbo lagerius net penkeriems metams, o grįžęs vėliau ir vėl nubaustas.

Onai Achmatovai buvo uždrausta išvykti į Vakarų, nors ji gali lankyti Bulgariją ir Vengriją. Jos vyras Nikolai Gumilev sušaudytas 1921 m. už tariamą dalyvavimą sąmokslė prieš režimą. Rašytojas Jevgenij Zamiatin, autorius satyros „Mes“ (kurį laikoma pirmtaku George Orwellio „1984“) Rusijoje išgyvenęs iki 1931 m. buvo išleistas į

užsienį ir pasiliko Paryžiuje iki savo mirties. Pats Maksim Gorkis, susikirtęs su Leninu, buvo išvykęs gyventi į Capri, bet vėliau Stalinas jį parsiviliojo atgal. Mirė 1936 m. Stalino policijos vadas Jagoda buvo kaltinamas kešinėsis, klusnaus gydytojo padedamas, atimti Gorkio gyvastį. Rašytojai: Boris Pilniak, Artem Vesely, Isaaka Babel mirė koncentracijos stovyklose.

Po diktatorių padu

Kaip Sovietų rašytojas priklausomas nuo diktatorių malonės,

Laisvieji paukščiai grįžta...

Nuotrauka V. Maželio

rodo šis atsitikimas su Ehrenburgu: jis 1941 m. buvo parašęs romaną „Paryžiaus žlugimas“. Tada dar Sovietai bičiuliauosi su nacių, kurių Ehrenburgas baisiai nekenė ir buvo iš Rusijos išvykęs gyventi į Paryžių. Savo jausmus Ehrenburgas buvo išliejęs knygoje ir nei viena Sovietų leidykla nesimė to jo veikalo spausdinti.

Grįžusiam į Rusiją

Vieną dieną Ehrenburgui, pasiskambino Stalino sekretorė ir prašė, kad Stalinas su juo nori kalbėtis. Stalinas pasakė: „Nepažįstu jūsų asmeniškai, bet žinau jus iš raštų“. Pasiskaitęs kūrinių apie Paryžių rankraštį ir knygą jam patinkanti. Ehrenburgas nusikundė, kad sunku ją išleisti. „Veikime abudu: jūs ir aš; pažiūrėsime, ar mes galėsime ją praspauti!“, — pasakė Stalinas.

Ir tą pačią dieną tuziną kartų skambėjo telefonas Ehrenburgo bute: tai buvo Sovietų įstaigos, kurios norėjo jo knygą spausdinti...

Apšaukti anarchistais ir politiniais chuliganais

Visos leidyklos Sovietijoje yra valstybinės, taigi visos — kompartijos kontrolėje. Iš čia ta slepianti cenzūra, apie kurią Solženicinas 1967 m. gegužės mėnesį rašė ketvirtajam Sovietų Sąjungos rašytojų kongresui pareiškė: „Juk buvo laikas, kad net Dostojevskis negalėjo būti mūsų krašte spausdinamas. Net ir dabar jis nėra ištisai spausdinamas, o su išbraukymais. Kiek gi metų Jeseninas buvo laikomas kontrorevoliucionierium (argi nebuvo žmonės areštuojami už turėjimą knygų)?? Argi Majakovskis, vienu metu nebuvo apšauktas anarchistu ir politiniu chuliganu? Ištisais dešimtmečiais nemirtingieji Achmatovos eilėraščiai buvo laikomi antisovietiniais...“

600 areštuotųjų

Toliau Solženicinas nurodė, kad per ilgus metus buvo uždrausti raštai Cvetajevo, Bunino, M. Bulgakovo, Platonovo, Mandelstamo, Vološino, Kliučeva, Zemlatino, Remizovo. Solženicinas prašė, kad rašytojų sąjungą gintų rašytojus, o ne jungtų

si prie jų persekiojimų. Jis priminė persekiojimus, nukreiptus prieš Achmatovą, Cvetajevą, Pasternaką, Zosčenką, Platonovą, Griną, Grossmaną. Jis suminėjo mirtis — nužudymą Vasiljevo, Mandelstamo, Vesely, Pilniako, Babelio, Tabidzės, Zabolockio ir priminė, kad po XX partijos kongreso buvo atskleista, jog daugiau kaip šeši šimtai nekaltų rašytojų buvo nugabenti į kalėjimą, veikiant Jagodai, Ježovui, Beria, Abakumovui.

Pats rašytojas Solženicinas rašė Rašytojų kongresui pažymėjimą, kaip įsiai buvo areštuotas ir įkalintas už tai, kad laiškė iš fronto, rašytame savo draugui, kritikavo Staliną. Tada jo naują kūrinių atsisakė spausdinti žurnalai ir leidyklos, o teatrai negavo leidimo statyti jo naujos dramos.

Kūryba ir cenzūra

Kai „Tykiojo Dono“ autorius Solochovas ėmė ginti režimą, tai taip įerzino kiti kuriuos rašytojus, kad vienas jaunas kūrėjas pasakė: „Solochovas negalėjo parašyti to veikalo. Jis rado baltagvardiečio karininko dienoraštį. Jį perrašė ir paleido kaip savo“. O kitas apie Solochovą atsiliepė: „Kai aš noriu pamatyti klouną, einu į cirką...“ Katajevas gi pažymėjo: negali būti nei kalbos apie gerą meną ir cenzūrą; kaip gi gali kurti būti ir gera kūryba, ir cenzūra.

Savo tas reveliacijas Salisbury baigia pasakojimu, kaip jis vieną sekmadienį nuvyko į Peredelkino miestelį už 15 mylių nuo Maskvos. Pro cerkvę nuėjo į kapines, susirado kapą, kur antkapėje buvo iškaltas Pasternako profilis. Prie jo rado lankytojų ir šviežių gėlių. Ir Salisbury taria: „Aiškiai galima buvo matyti, kad Pasternako dvasia, tiesos dvasia dar žėruoja Rusijoje. Neatrodė, kad ji kada numirtų, nepaisant kokios kliūtys ir koksai režimas bebūtų“.

J. Pr.

• Dail. Adomo Varno atsiminimai apie Čiurlionį, išspausdinti „Draugo“ kultūriniam priede, buvo paskaityti per Amerikos Balsą ir Lietuvą siunčiamomis programomis. Šiomis dienomis prof. A. Varnas gavo iš Lietuvos laisšką, pranešantį, kad ten viską labai aiškiai girdėjo.

LIETUVIŠKOJI RAŠTIJA - GYVYBĖ PALAIKANTI GALIA

Laureato Vytauto Volerto žodis 17-tojo "Draugo" romano konkurso premijos įteikime kovo 17 d. Jaunimo centre, Chicagoje

Garbingieji Tėvų marijonų — tūkstančio. Tiesa, laimėjęs darbas dar nebūtinai turi būti geras veiklas, tiesa, kai kas šiuos konkursus nužemina, bet vis dėlto, mūsų raštui jie yra didelės vertės.

Lietuviškoji raštija paskutiniomis dviem šimtmečiais buvo tautos gyvybę palaikanti galia, ir stebimės ankstyvųjų kunigaikščių, vadų, didžiųjų nusiteikimais — viskas karui, valdymui, administracijai (šiandieninė kalba tariant — politikai), o savo rašto nereikia, o kronikas, dokumentus tesudarinėja lotyniškai, gudiškai, lenkiškai ar rusiškai.

Taigi, kas vėliau mus nuo mirties išgelbėjo, kažkada buvo laikyta beverte dorybe. Kiek nenusimanyto, kiek klaidos.

Lyg aną negarbę nuplauti stengdamiesi ir, tur būt, geriau išmintini naudodamiesi, šiomis dienomis pabrėžiame kultūrinės pastangos, nors dar nespėjome (ar neįsėmėme) jas pakenčiamai suburti ir įsukti lygiausian kėlin. Tačiau bandomė, šioms užmačioms pritariame, ir kad tik greičiau prie sėkmės, kad tik greičiau kūrybingo pastangų suglaukimo!

Ar šis posūkis yra metimasis revoliucijon?

Revoliucijos mirmoji mintis — neapykanta, pirmasis žingsnis — naikinimas. O mes savyje negalime vesti nei apykantos nei naikinimo. Negalime atsisakyti visuomeninio gyvenimo, nes sunyksime fiziniai, nes jau ilgus tūkstančius metų žinome, kad dvasiai — tebūna ji kūrybinė galia — reikia sveiko kūno.

Revoliucija suabsoliutina gerio ir blogio sąvokas. Bet patirtis ir žinios sako, kad nei praityje, nei dabar, nei pas mus, nei svetur kiekvieną kūrėją ir intelektualą negalime laikyti be dėmės teisiu, teisingu, protingu, neklystančiu, pramatančiu. Kaip visuomeninio ir politinio gyvenimo vadovuose pasitaiko nuostabiai išmintingų idealistų, taip kultūriniam pasauly atsiranda stebėtinai piktos valios, egoizmo, smegenų minkštumo. Vieni ir kiti gali tapti šventaisiais. Vieni ir kiti gali išvirsti pabaisomis.

Pastangas ir dėmesį įvairioms sritims teskirsto išmintis. Mūsų tarpe tebūna maloniai priimtas rašytojas, dailininkas, muzikas — nesvarbu, premijuotas ar ne, — mokytojas, LB varguolis veikėjas, šalpos darbininkas, auklėtojas, auklėtojas — viskas o viskas apgalvotam pastangų nukreipimui pažangon! Ne revoliucijai, ne pagiežai, ne niekinimui, ne išdidumui, ne grovių tarp kartų kūryboje ar veikloje ieškojimui, bet darbui, šilumai, nuoširdumui, bendradarbiavimui ir mokymuisi vienas iš kito.

Garbingieji šios popietės svečiai, — dvasiškai, malonios ponios, lietuviškųjų žurnalų, knygų ir laikraščių skaitytojai, kūrėjai, dailininkai, sunkesnio darbo varguoliai ir gydytojai, inžinieriai, verslininkai, amžiuje pažengę ir mūsų mielas jaunimas —

Šičia jausiamės lyg geroje nuo taikioje sušibę didelės šeimos nariai. Nors esame dori kaimynai kiekvienam, nors bičiuliauja mes su visais rimtais žmonėmis — taip dera kultūringiesiems, pa galiau, tokia mūsų lietuviškoji prigimtis, — tačiau tiek šilumos, glaudumo ir laisvės užtiknam tik pas savus. Mus daug kas stengsis suprasti, daug kas bandys užjausti, bet svetimą skausmą pilnai pažinti neįmanoma. Už tai niekas nežinos, ką reiškia uždanga tarp dviejų tautos dalių, koks pavojus graso mums, kurių šaknys svetimomis trąšomis laikosi. Nors, tur būt, geresnės sąlygos mūsų tarpusavio artumas nudiltu, kūrėjai mažiau stengtųsi, "Draugas" neskelbtų konkursų, p. Gediminas Janula neaukodu

MOVING
SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67th Place, WA 5-8063

DEKORAVIMAS
IS VIDAUS IR IS LAUKO
Kilimai ir apmušti baldai valomi.
J. RUDIS. Tel. CLiffside 4-1050

RICHMOND SERVICE
Kampas Richmond ir 63rd Street
Užsieninių ir vietinių automobilių taisymas. Priklausomai nuo Motor Club. Nelaimės atveju, skambinkite: GR 6-3134 arba GR 6-3353
Sav. — Juozas (Joe) Juraitis

A. ABALL ROOFING CO.
Isteigta prieš 49 metus.
Dengiamo visų rūšių stogus. Taisome arba dedame naujus kaminus, rinas, nutekamuosius vamzdžius. Dažome ir lauko. Taisome mūrą — "tuck pointing". Pilnai apsidrausę. Visas darbas garantuojamas.
LA 1-6047 arba RO 2-8778
Skambinkite bet kuriuo laiku. Apskaičiavimai nemokamai

Iš "Draugo" literatūros šventės ir koncerto kovo 17 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Kairėje — premijos įteikimo iškilmei vadovavusi rašytoja Danutė Brazytė - Bindokienė, toliau — septynioliktą "Draugo" romano konkurso mecenatas Gediminas Janula, jūrų komisijos n. m. Ald. Augustinavičienė, generalinis Lietuvos konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis ir romano konkurso laimėtojas rašytojas Vytautas Volertas.

BEETHOVENAS LIETUVIŲ SCENOJE

"Fidelio" operos premjerą pasitinkant

St. Daunys

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50 m. sukakčiai minėti ir atžymėti Chicago Lietuvos opera pasirinko Ludwig van Beethoveno operą "Fidelio". Vienintelė Beethoveno parašyta opera "Fidelio" pirmą kartą Lietuvos ir lietuvių istorijoje lietuvišku žodžiu įžengia į lietuvių sceną. Pasirinkimas neatsitiktinis, bet giliai prasmingas, nes visoje operos istorijoje vargu ar galima rasti tinkamesnę operą laisvės sukakčiai. Beethovenas "Fidelio" operoje visa savo genijaus jėga reikalauja nekaltai kalinamam žmogui laisvės. Jis šaukia, kad teisingumas nugalėtų smurtą. Baisu, kai nekaltas žmogus kalinamas ir naikinamas, bet dar baisiau, kai nekaltos tautos pavergia mos ir naikinamos. Lietuva pavergta, jos istorija klastojama, tautinė sąmonė slopinama, nekaltos tautos žmonių laisvės šauksmas pavergtame krašte uždraustas. Bet mes, laisvieji lietuviai, Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50 m. sukakties metais "Fidelio" operos choro žodžiais šauksime: "O, Dieve, gelbėk, nuramink! Ir laisvę mums grąžink!"

Puošnieji Vienos operos rūmai Austrijos Antrojo pasaulinio karo metu skaudžiai nukentėjo. Visą dešimtmetį tęsėsi rūpestingas jų atstatymas. Ir visą dešimtmetį Austrija laukė dienos, kada iš krašto bus išvestos svetimos kariuomenės, pasibaigs okupacija, Austrija atgaus laisvę ir nepriklausomą Austrijos Vienos operos rūmuose vėl pakils scenos uždanga pirmajam operos pastatymui. Tai įvyko 1955 metais. Pasirinkta Beethoveno "Fidelio". Ne tik todėl, kad Beethovenas Vienoje praleido didžiąją savo gyvenimo dalį, joje gyvendamas iškilo į pasaulinio garso muzikos viršūnes, joje gyvendamas gražiausiam savo kūrybos laikotarpyje parašė vienintelę operą "Fidelio" ir Vienoje 1827 m. mirė. Vienodai svarus ir antrasis pasirinkimo motyvas — parodyti pasauliui, jog visą pokario dešimtmetį laisvės neturėjusi, bet jos siekusi, Austrija laisvę atgavo, teisingumas laimėjo, kaip ir

Tada iš 3 veiksmų ji sutrumpėjo į 2 ir liko žinoma "Fidelio" vardu.

Operos turinys

"Fidelio" mus nuveda į saulėtąją Ispaniją, į Sevilijos apylinkes, kur žiaurus kalėjimo viršininkas Don Pizarro verda pykčių ir keršiją Florestanui, išplėšia iš žmonos Leonore rankų ir išsiveda. Florestanas nekaltas, bet kalėjimo viršininkas jį uždaro į kalėjimą, kovoje.

Beethovenas laikomas didžiausiu devynioliktojo šimtmečio kompozitorium. Jo "Fidelio" vadina pirmąją didžiąją opera vokiečių kalba, nors libretas į vokiečių kalbą tik išvertęs. Beethovenas, kunigaikščio rūmų choro dainininko ir to patį dvaro virėjos dukters sūnus, gimė 1770 m. gruodžio 16 d. Bonnoje. Jo senelis buvo atsikėlęs iš dabartinės Belgijos, todėl jo gyslose tekėjo ir flamų krauju. Jau eidamas dviliktus metus, išvyko Vienon muzikos studijų test. Sunki motinos liga keleriems metams studijas pertraukė, bet 1792 m. Beethovenas grįžo į Vieną ir muzikos mokėsi pas J. Haydną ir kitas ano meto garsenybes. Kurdavo nepaprastai sunkiai, savi nepasitikėdamas ir beveik kiekvieną dalyką pertaisydamas keleriais kartais. Savo vienintelę operą parašė 1805 m. "Leonore" vardu. Ją peržiūrėjo ir pertvarkė 1806 ir 1814 metais.

PARDUODAMI
IS MODELINTŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida. Galima pirkti dalimis ir išsimokėtina.
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western, Tel. GR 6-4421

KINOS IR NUTEKAMIEJI
VAMZDŽIAI
Išskirtiškai uždedam naujus ir tai same senus. Pilnai apsidrausę. Dar kas garantuojamas.
A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-8778

MOVING
Apdraustas perkraustymas
Ivairių atstumų

A. VILIMAS
823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRONTier 6-1882

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service
Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS ČESAS

ruošdamasis nužudyti. Leonore su pranta, koks likimas jos vyro laukia. Ji apsiėngia vyro drabužiais, pasivadindama Fidelio. Nueina ji pas kalėjimo sargą Rocco, kuris tariamą Fidelio priima į darbą. Rocco dukter Marzelline įsimyli Fidelio ir svajoja už jo ištekti. Rocco dukters meilei priitaria. Fidelio sužino apie paslaptinę rūšį, kur kalinamas jos vyras Florestanas. Ateina karaliaus vardadienis. Ta proga kalėjimo sargas Rocco leidžia lengvesnėmis bausmėmis nubaustiems kalinams pasivaikščioti kalėjimo kieme. Don Pizarro priekaištuoja, nes yra gavęs slapta pranešimą, kad iš Sevilijos atvažiuoja teisingumo ministeris Don Fernando, norėdamas susipažinti su padėtimi Don Pizarro tvarkomam kalėjime. Don Pizarro liepia kalėjimo sargui Rocco nužudyti Florestaną, kad ministeris nesužinotų apie nekaltai kalinamą žmogų, bet Rocco šitaip padaryti atsisako. Jis įsako sargui Rocco atidaryti kalėjimo rūsiuose esantį slapta kambarį, kur bus paslėptas Florestano lavonas. Rocco leidžia Fidelio tame darbe jam pagelbėti. Ateina Don Pizarro ir piliui nori nudurti Florestaną. Tuo momentu Fidelio išsitraukia šaukamo ginklą ir taria: "Jei bent vieną žodį ištarsi, mirsi vietoj". Sugaudžia trimitas, pranešdamas

apie teisingumo ministerio atvykimą. Kalėjimo sargas Rocco pakloja teisingumo ministeriui Don Pizarro nusikaltimus ir jo likimą atiduoda į teisingumo rankas. Teisingumo ministeris liepia vi sus kalinius paleisti laisvėn.

Beethoveno "Fidelio" turtinga choralis ir arijomis. Neužmirštamas momentas, kur kalinių choras viltingai gieda:

• Dionizo Poškos baubliai
(tūkstantmečių ažuolų kamieno suose įrengti "būtai — muziejai") yra perkelti į Šiaulių Aušros muziejų.

Tie du senos žemaičių kultūros paminklai įrengti prieš apie pusantro šimtmečio. Laikas — sako muziejaus direktorius Julius Naudužas — "baubliuose įrėžia vis gilesnės raukšlės". Todėl muziejus kreipėsi į Vilniuje esančią restauracijos dirbtuvę, kuri parengė projektą baubliams apsaugoti nuo atmosferos poveikio. Baubliai bus apgaubti "palapinėmis" iš stiklo, medžio ir metalo. Tie gaubtuvai būsią panašūs į lietuviškas sodas ir būsią sujungti galerija.

TURTAS 90 MILIJONŲ

Chicago Savings and Loan Association

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

LAKŠTŲ TAUPYMO SĄSKAITOS

Chicago Savings Jums siūlo šešių mėnesių taupymo lakštus, už kuriuos pelnysite 5 1/4%. Lakštai išduodami tūkstantinėmis minimumas yra \$8,000.00. Nuosimčiai mokami kas šeši mėnesiai nuo išdavimo datos. Lakštų sąskaitos yra apdraustos F.S.L.I.C.

TAUPYMO KNYGUČIŲ SĄSKAITOS

Chicago Savings tebemoka už knygutėse žymimas santaupas aukščiausius nuosimčius, kokie kad yra leidžiami pagal Federalinės valdžios taisykles. Sudėtiniai nuosimčiai apskaičiuojami kiekvieną pusmetį.

DAUGIAU TAUPYSITE... DAUGIAU PELNYSITE.

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GROvehill 6-7575

"Fidelio" repeticiónis metu. Solistai iš kairės į dešinę: Daiva Mongirdaitė, Stefan Wicik, Danutė Stankaitė, Stasys Baras, Jonas Vaznelis ir Valentinas Liorentas.

PRANAS LAPĖ CHICAGOJE

Ispūdžiai iš parodos Čiurlionio galerijoje

VALENTINAS RAMONIS

Praeitą šeštadienį Čikagie-
čiams meno mėgėjams buvo tik-
rai maloni staigmena: dail. Pra-
nas Lapė atidarė savo kūrinių
parodą Čiurlionio galerijoje. La-
pė jau yra pažįstamas tiek lie-
tuvų, tiek ir amerikiečių pub-
likos. Gyvendamas Rowayton,
Conn., jis ten kuria ir mokyto-

jauja. Priklauso Rowayton Art
Center ir Silvermine Guild of
Artists. Lapė taip pat pirminin-
kauja ir New Yorko lietuvių
dailininkų sąjungai. Yra daly-
vavęs daugelyje parodų, sukū-
ręs per 300 knygų viršelių,
ilustravęs daugelį knygų, nuta-
pęs 8 freskas ir laimėjęs pre-

mijų.

Rašant apie Lapės parodą,
neįmanoma jo darbus tiksliai
surikiuoti po kuria nors vieno
vardo antrašte, nors paveiks-
lai visi sukurti paskutiniųjų dviejų
metų laikotarpyje. Ankstyves-
niuose darbuose matyti šiek
tiek daugiau realistinių žymių,
kaip pavyzdžiui paveiksle "Lau-
mė". Po to dailininkas pereina
daugiau stilizuotą kalbą, ku-
rią sudaro į medžius panašūs
elementai, pro juos gi matyti
peizažų detalės. Kita grupė La-
pės darbų priklauso grynajam
abstraktizmui. Čia medžių for-
mos pereina į plačias, juodas
linijas, primenančias Franz
Kline tapybą. Vienas iš šios
grupės darbų — "Pyniava" bu-
vo jūry komisijos atrinktas
Čiurlionio galerijos kolekcijai.
Šis darbas ir yra vienas iš stip-
riausių visoje parodoje, atliktas
juoda, balta ir gintarine spal-
vomis. Juodos vietos labai ener-
gingai nubrauktos, iš tolo at-
rodo, kaip suraižyta metalinė
konstrukcija.

Čia norėčiau pastebėti, kad
gamta yra Lapės mėgiamiau-
sias inspiracijos šaltinis. Tai ga-
lima matyti tiek pačiuose
darbuose, tiek konkrečiuose jų
pavadinimuose.

Paskutiniame savo kelio eta-
pe Lapė jau yra palinkęs į "op
art". Jo darbas "Leonardo" yra
šio laikotarpio geriausias pa-
vyzdys. Ore kabančios perspek-
tyvinės kaladės atliktos rusvais
tonais, primenančiais Leonar-
do da Vinci naudotas spalvas.

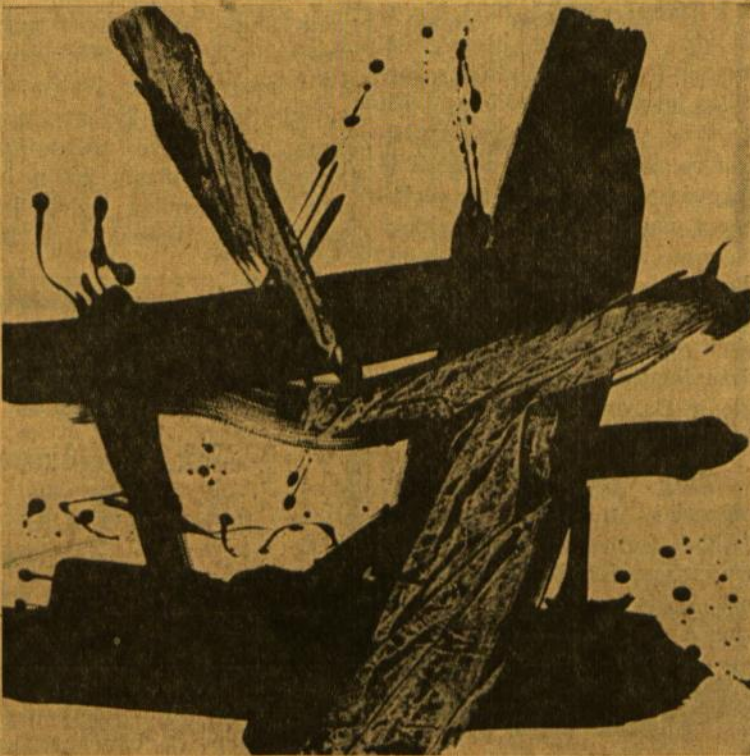
Vienas reiškinys, kuris paste-
bimas beveik kiekviename La-
pės darbe, kuris daro jo darbus
skirtingais ir savotiškais, yra
margos spalvų dėmės, tikriaus-
iai išgaautos, merklant skudurą
į praskiestus dažus ir jį spau-
džiant ant drobės.

Parodoje išstatyti 27 aliejai
ir keletas monotipų. Šie pasta-
rieji atlikti laisvom ir greitom
linijom. Juose Lapė taip pat ne-
silaiko kokio nors vientiso sti-
liaus. Vienuose matyti Jackson
Pollack įtaka, kituose gal kiek

Chagallio, bet visuose juose vy-
rauja gamtos elementai.

Užbaigiant, norėtusi pastebė-
ti, kad Lapė, nors yra subren-
dęs dailininkas, nėra dar nusi-
stovėjęs. Jis vis dar eksperi-
mentuoja ir ieško naujų formų.
Būtų dar sunku pasakyti, ko-
kią kryptimi jis eis toliau. O
laukti bus tikrai įdomu.

• Lietuvis Antarktikoj. Į
Antarktiką, su tryliką rusų
tyrinėtojų ekspedicija, yra nu-
siųstas ir lietuvis Rimantas
Skiauteris, kaip "Tiesos" kores-
pondentas. Mirne, rusų stovyk-
loje Antarktikoj, yra įrengtas
stulpas, ant kurio pritvirtinami
užrašai — atstumo rodyklės, ro-
rančios atstumą iki įvairių mies-
tų. Tas rodyklės pritvirtina įvai-
rūs ekspedicijos dalyviai, patys
pasirinkę miestą, į kurį rodo ats-
tumą. Rimantas Skiauteris pra-
nešė, kad šių metų sausio 23
dieną jis iškilmingai pritvirtinęs
prie stulpo lietuviškai para-
šytą įrašą: "Vilnius — 14,652
km".

Pranas Lapė

Iš parodos Čiurlionio galerijoje

Viduržemis

JEI SIUNČIATE APMOKĖTU MUITU SIUNTINIUS Į U.S.S.R., JUMS GALI KILT KAIKURIE KLAUSIMAI:

1. Kas yra Globe Parcel Service, Inc.?
 2. Kodėl jie patraukė daugelį tūkstančių žmonių Jungtinėse Valstybėse?
 3. Kokį patarnavimą atlieka Globe Parcel Service savo klientams?
- Jūsų informacijai duodam šiuos atsakymus:
1. GLOBE PARCEL SERVICE, INC. yra oficialiai pripažinta Vneshtorg firma, kuri turi teisę priimti apmokėtu muitu siuntinius į visas Sovietų Sąjungos dalis.
 2. GLOBE PARCEL SERVICE, INC. geriausiai ir patikimiausiai aptarnavo savo klientus per paskutiniuosius 37 metus. Viso to rezultatas — klientų skaičius augo iš metų į metus.
 3. a. GLOBE PARCEL SERVICE, INC. supakuoja ir išsiunčia savo klientų siuntinius per 24 val. nuo jų gavimo.
 - b. Specialiai treniruoti žmonės patikrina siuntinių sąstatą ir leidimą tam sąstatui.
 - c. GLOBE PARCEL SERVICE, INC. apdraudžia kiekvieną siuntinį pilnai jo vertei prieš bet kokio pobūdžio riziką.
 - d. GLOBE PARCEL SERVICE, INC. išduoda pasirašytą pakvitavimą kiekvienam siuntiniui.
- GLOBE PARCEL SERVICE, INC. yra autorizuota PODAROGIFTS, INC. priimti užsakymus sovietinės gamybos prekioms: automobiliams, baldytuvams, televizijos aparatams, rūbams, batams, maistui ir t. t.
- Jei jūs nežinote mūsų patarnavimo, įsitikinkit.
- Atsilankykite ar susisiekite su mūsų pagrindinėmis įstaigomis ar jų šakomis bet kuriam didžiųjų Amerikos miestų (kur rasite didelį pasirinkimą įvairių prekių) ir tas patyrimas jums tikrai bus naudingas.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106, Tel. 215 — WA 5-3455

BRANCHES:

PHILADELPHIA, PA. 19123 632 West Girard Avenue WA 5-8878	MIAMI, FLORIDA 33137 2755 Biscayne Boulevard FR 9-8712
BAITIMORE, MD. 21224 3206 Eastern Avenue DI 2-2374	MILWAUKEE, WIS. 53215 3036 So. 13th Street 414 EV 3-1485
SO. BOSTON, MASS. 02127 390 West Broadway AN 8-8764	MINNEAPOLIS, MINN. 55414 217 E. Hennepin Ave. FE 2-4908
CHICAGO, ILL. 60632 4102 Archer Avenue FRontier 6-6399	NEW BRITAIN, CONN. 06052 97 Shuttle Meadow Avenue Tel. 224-0829
BRANCH CHICAGO, ILL. 60622 2242 W. Chicago Avenue BE 5-7788	OMAHA, NEBR. 68107 5524 So. 32nd Street 731-8577
CLEVELAND, OHIO 44119 787 East 185th St. 486-1836	PARMA, OHIO 44134 5432 State Road 749-3033
DETROIT, MICH. 48210 6460 Michigan Avenue TA 5-7560	PITTSBURGH, PA. 15222 346 Third Avenue GR 1-3712
ELIZABETH, N. JERSEY 07206 943 Elizabeth Avenue 201-354-7608	ROCHESTER, N. Y. 14621 685 Hudson Avenue BA 5-5923
HAMTRAMCK, MICH. 48212 11415 Jos. Campau Avenue 365-6350	NEW YORK, N. Y. 10003 101 First Avenue OR 4-3930
KANSAS CITY, KANSAS 66102 18 South Bethany AT 1-1757	SAN FRANCISCO, CAL. 94122 1236 — 9th Avenue LO 4-7981
LOS ANGELES, CALIF. 90026 2841 Sunset Blvd.	SEATTLE, WASH. 98103 1512 N. 39th Street ME 3-1853
VINELAND, N. J. 08360 Parish Hall West Landis Avenue 609-691-8423	SOUTH RIVER, N. J. 08882 168 Whitehead Avenue 201-257-2113
SPRINGFIELD, MASS. 01103 1840 Main Street 736-9636 RE 4-8354	SPRINGFIELD, MASS. 1840 Main Street 736-9636 — RE 4-8354
	TRENTON, N. J. 08611 730 Liberty Street LY 9-9163
	WORCESTER, MASS. 01604 82 Harrison Street 617-798-3347

CENTRAL OFFICE NEW YORK

220 Park Avenue South
New York, N. Y. 10003 — Tel. 212 — 982-8410

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme
dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad
turėsite skanius valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pir-
maine restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.

Kilty's Restaurant

4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois

(2 blokai į rytus nuo Cicero Avenue)

Telef. — GARDEN 4-5800

lauki atmosfera — skanūs valgiai — skubus patarnavimas

VESTUVĖMS IR BANKETAMS YRA PRIVATOS KAMBARIAI
NUO 10 IKI 800 ASMENŲ.

atdara kasdien nuo 8:30 val. ryto. Sekmad. ir šventad. nuo 1:00 val. popiet

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

PIETŲ
\$1.65 IR \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS
TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622

Atdara sekmad. ir ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 val. ryto. Penktad.
ir šeštadieniais iki 5 val. ryto.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-0202

MARCH-KOVO MĖN. 21, 22 ir 23 D.D.

MEISTERBRAND V.S.O.P.

IMPORTED GERMAN BRANDY Fifth \$4.89

BISQUIT 3 STAR COGNAC Fifth \$5.29

COEUR DE FRANCE GRANDE FINE

CHAMPAGNE COGNAC Fifth \$4.29

GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P. Fifth \$4.89

RICCADONNA IMPORTED

VERMOUTH dry or sweet 30 oz. Bottle \$1.39

Mc MASTERS Imported Canadian

WHISKY 80 Proof Fifth \$3.69

GRAND MARNIER LIQUEUR

Imported Fifth \$6.89

CREMA REGINA Imported

MARSALA WINE Quart \$1.98

HIGHLAND MIST Imported

SCOTCH WHISKY 80 Proof Fifth \$3.59

LOWENBRAU or WURZBURGER

IMPORTED GERMAN BEER

Case of 24—12 oz. Throw Aways Case \$7.95

FRANK'S TV and RADIO, INC.

8240 SO. HALSTED STREET Telef. — OA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO,
STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGI ORO
VĖSINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

Kas tik turi gerą skonį,

viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8-5875

Vedėjas — J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom
dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro.

Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

NAUJI LEIDINIAI

• **AIDŲ**, 1968 m. vas. mėn. Nr. 2. Mėnesinis kultūros žurnalas. Leidžia lietuviai tėvai pranciškonai. Redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Administracijos adresas: 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. Metinė prenumerata \$7.00.

Naujo numerio redakcijos vedamasis užakcentuoja jubiliejinę Vasario 16ją, išleidamas politinė ir kultūrinę jos reikšmę lietuvių tautos atečiai. Anot "Aidų", "kam tai darosi neaiškų, tegu pasistato klausimą, kas šiandien būtų, jei būtume tiesiai iš rusų carų patekę rusų bolševikų valdžiai". Ir žurnalas vedamasis baigiamas tokiais išvadomis: "Nenumatoma ateitis ir tamšė dabartis, bet jai atsakome ne aimanomis, o viltingai ryžtisi. Pasaulį skelbiami žmogaus teisių ir mūsų skelbiami Lietuvos laisvės kovos metai sutinka: asmens laisvė priklauso ir tautos laisvės. Kad jos nėra lietuvių tėvynėje, liudija pats pavergėjas, išplėšęs iš tikinčiųjų Vilniaus katedrą, o šv. Kazimiero bažnyčią paveręs ateizmo muziejumi".

Ir visa kita naujo "Aidų" numerio medžiaga gana šakota, akademiškai ir gyvenimiškai įvairi. Alg. J. Kasulaitis rašo apie valstybingumą politinės emigracijos fone, straipsnio išvadinėse eilutėse tardamas, jog "nausiosios Lietuvos valstybės gemalas yra visų lietuvių širdyse. Jį išnešioti ir perduoti ateities kartoms — štai uždavinys, kuris turi įprasmiti kiekvieno benamio gyvenimą". Poezijos šį kartą duoda Leonardo Andreikaus ir Kestučio Gaidžiūno. Kalpas Uoginius prisimena mūsų laisvės kovų pradininkus kūrėjus — savanorius. Du puslapių su nuotraukomis skirti Lietuvoje mirusiam Kiprui Petrauskui. Juozas Brazaitis duoda kondensuotą, bet sąvokomis ir sprendimais taikliai formuluotą nepriklausomos Lietuvos literatūros apžvalgą. Lietuvoje išleistas Gedimino laiškus džiugiai pasitinka, bet ir kritiškų pastabų leidėjams nepagaili Paulius Rabikauskas. Matyt, kad "Aidai" nori informuoti savo skaitytojus apie dimesio vartas nūdienio meno apraiškas okup. Lietuvoje. Sveikintinas užmanymas. Šiame numeryje rodoma du puslapių Aloyzo Stasiulevičiaus (g. 1931) darbų, vaizduojančių tapybiškuosius Vilniaus kampelius. Dr. P. Skardžius dėl kai kurių mūsų tikrinių vardų aiškinimo oponuoja lenkui kalbininkui J. Otrebskui ir prancūzui R. Schmittleinui. Numeryje baigiamas 1967 metų mūsų kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo aprašas, šioje straipsnio dalyje aptariant teatrą, muziką, dailę, Lietuvos laisvės, tautinės gyvybės ir katalikų bendruomenės rūpestį.

Žurnalo apžvalginėje dalyje J. Kojelis nepagaili sugestijų ir kritikos mūsų veiksniams Lietuvos laisvės kovos metų kontekste. Apie kun. Stasį Yla, kaip gyvenimo teologą, jo 60 metų sukakties progą rašo Juozas Girnius. Vyresniosios ir jaunesniosios kartos susipratimui bus labai parankūs S. Makaitės raštas "Išpūdziai iš studentų suvažiavimo", kuriame, be kita ko, pabrėžiama, jog "studentai aktyvistai jau pradeda suprasti, kad jų pagrindinis uždavinys — ne ryšių su vyresniais nagrinėjimas, o ryšių su jaunesniais tvirtinimas". Apie naują, kontroversinę vokiečių rašytojo Hochhuto dramą "Soldaten" (Kareiviai) rašo Rimvydas Šliažas. Kaip žinome, ankstesnėje jo dramoje "Stellvertreter" (Vietininkas) buvo puolamas mūkinis kritikos, Alaušius tiesia memuarinių knygų apžvalgą, šį kartą apsidodamas prie J. Budrio "Kontržvalgybos Lietuvoje" ir J. Audėno "Paskutiniojo pėsčio". Dr. P. Reklaitis informuoja apie dviejų vokiečių autorių (Elizabeth Josephi ir Werner Scheu) pasakojimus iš netolimos Lietuvos praeities.

• **Ignas Skrupskelis, LIETUVIAI XVIII AMŽIAUS VOKIEČIŲ LITERATUROJE**. Lietuvių katalikų mokslo akademijos leidinys, Roma, 1967 m. Leidinys naujų knygų skyriuje sveriamas K. Barėno Londone redaguojamas literatūros metraštis "Trečioji Pradalė". Andrius Sietynas čia jai nepagaili gana tiesmūkinės kritikos, Alaušius tiesia memuarinių knygų apžvalgą, šį kartą apsidodamas prie J. Budrio "Kontržvalgybos Lietuvoje" ir J. Audėno "Paskutiniojo pėsčio". Dr. P. Reklaitis informuoja apie dviejų vokiečių autorių (Elizabeth Josephi ir Werner Scheu) pasakojimus iš netolimos Lietuvos praeities.

• **Ignas Skrupskelis, LIETUVIAI XVIII AMŽIAUS VOKIEČIŲ LITERATUROJE**. Lietuvių katalikų mokslo akademijos leidinys, Roma, 1967 m. Leidinys naujų knygų skyriuje sveriamas K. Barėno Londone redaguojamas literatūros metraštis "Trečioji Pradalė". Andrius Sietynas čia jai nepagaili gana tiesmūkinės kritikos, Alaušius tiesia memuarinių knygų apžvalgą, šį kartą apsidodamas prie J. Budrio "Kontržvalgybos Lietuvoje" ir J. Audėno "Paskutiniojo pėsčio". Dr. P. Reklaitis informuoja apie dviejų vokiečių autorių (Elizabeth Josephi ir Werner Scheu) pasakojimus iš netolimos Lietuvos praeities.

didelio formato, XIX — 170 psl. Veikalas yra Sibiro tremties žuvusio veiklaus mūsų kultūrininko dr. Igno Skrupskelio disertacinis darbas. Disertacijos originalo antraštė: Die Litauer in der deutschen Literatur des 18. Jahrhunderts. Šios disertacijos, parašytos žymaus prof. dr. Joseph Nadler vadovybėje, rankraštis yra Vienos universiteto bibliotekoje numeriu D30-27. Studijos vertimą lietuvių kalbon ir knygos išleidimo lėšas parūpino autoriaus šeima. Tiražas 1,200 egz. Šio veikalo išleidimas yra neįkainojamas paminklas jo autoriui, šviesiam antrąjo nepriklausomos Lietuvos dešimtmečio mūsų visuomenininkui "XX Amžiaus" ir "Židinio" redaktoriui. Pačioje knygos pradžioje su didžia rimtimi susikaupiame, dedikaciniame puslapyje skaitydami: Ignui Skrupskeliui, vyrui ir tėviui, jo žuvimo Vorkutoje dvidešimt penkerių metų sukaktįje paminklo vietoje. Šeima. (Platesnį veikalo recenziją duosime vėliau.)

• **TREJI VARTI**, 1968, Nr. 1. Latvių leidžiamas literatūros, mokslo ir aplamai kultūros žurnalas latvių kalba, skirtas trijų Baltijos tautų bendroms kultūrinėms pastangoms puoselėti ir tarpusavyje kultūrinėms vertybėms pasikeisti. Baveik kiekviename žurnalo numeryje randame apšiai ir lietuviškosios medžiagos. Sakysim, šį kartą skaitytojams pateikiama pora lietuviškųjų novelių (Landsbergio ir Barono), išverstų latvių kalbon.

"Treji Varti" išina kas du mėnesiai, maždaug mūsiškių "Aidų" formato, gerame popieriuje, gausiai iliustruotas, 64 psl. leidinys. Žurnalo redaktorius Alberts Birnbaums. Redak-

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers
Rankomis išplaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai ir metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginai 7-7258 59

cinė kolegija: Zarinu Janis, Ansis Karpis, Ella Andersons, Edwards Avots. Redakcijos adresas: P. O. Box 61, Three Rivers, Mich. 49093. Administracijos adresas: Treji Varti, P. O. Box 27-A, Detroit, Mich. 48232. Metinė prenumerata \$7.00.

• **LIETUVIŲ DIENOS**, 1968 m. vasario mėn. Nr. 2. Mėnesinis iliustruotas žurnalas, atspindintis šakotą ir plačią laisvojo pasaulio lietuvių veiklą bei kūrybą. Žurnalą redaguoja Bernardas Brazdžionis. Jam talkina redakcinė kolegija: Juozas Tilišis, Daumantas Cibas, Milton Stark ir irta Medziukaitė. Buveikla. Nuolatiniai redakcijos atstovai ir foto bendradarbiai yra kiekvienoje didesnėje lietuvių kolonijoje. Žurnalą leidžia Antanas F. Skirius. Administruoja Juozas Andrius. Redakcijos ir administracijos adresas: Lietuvių Dienos, 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029. Metinė prenumerata \$8.00.

• **VILTIS**, March - April, 1968. A Folklore Magazine. Žurnalas anglų kalba, redaguojamas V. F. Beliajaus. Kiekviename numeryje šalia įvairiausių pasaulio tautų vis kas nors duodama ir iš lietuvių tautosakos, tautodailės, tautinių šokių bei papročių. Žurnalas išina kas du mėnesiai. Adresas: V. F. Be-

liajus, P. O. Box 1226, Denver, Colo. 80203. Metinė prenumerata \$3.50; dviems metams \$6.00.

• **VYTIS**, 1968 m. kovo mėn. Nr. 3. Žurnalas yra oficialus lietuvių vyčių organizacijos organas, spausdinamas lietuvių ir anglų kalbomis. Pastarajame numeryje rasime skaitinių apie šv. Kazimierą, apie lietuvių tautinį meną ir kt., teikiama taipgi kronika iš vyčių veiklos. Adresas: Vytis, 1625 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumerata \$4.00.

• **SALEZIEČIŲ BALSAS**, 1967 m. Nr. 3-4. Kišerinio formato 48 psl. gausiai iliustruotas leidinys, skirtas lietuviškajam jaunimėliui ir saleziečių veiklai jo tarpe. Redaguoja kun. Pr. Gavėnas, SDB. Meninė priežiūra V. Aleksandravičiaus, SDB. Redakcijos ir administracijos adresas: Instituto Salesiano Lituanio, Castelnuovo Don Bosco, Italia (Asi). Metinė prenumerata \$1.00.

• **EGLUTĖ**, 1968 m., kovo mėn. Nr. 3. Vienintelis lietuviškas vaikų laikraštėlis laisvajame pasaulyje. Spausdinamas dviem spalvomis. Jo puslapiuos daug pasakų, eilėraščių, apsakymėlių, galvosūkių, juokų, daug iliustracijų, daug visko, kas patraukia mažąjį skaitytoją.

Dovanos Velykoms

pasiuks greičiausiai Jūsų artimuosius
LIETUVOJE
jei siųsite jas per
CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.
220 South State St., Tel. WA 2-9354 arba
2618 West 63rd St., Tel. WA 5-2466

SIUNTINIAMS SUDARYTI MES TURIME YPATINGAI GAUSŲ PASIRINKIMŲ VERTINGIAUSIŲ PREKIŲ.
Primame siuntinius, sudarytus iš siuntėjų nuosavų daiktų bei produktų. | Primame užsakymus dovanoms iš sovietinių gaminių.

Reikalinge iš mūsų naujų katalogus bei muitų sąrašus.
DĖMESIO!

Artėjant pavasariui ir vasarai, ATPINGINTOS KAINOS DOVANINIAMS AUTOMOBILIAMS
Laikotarpini nuo vasario 15 d. iki balandžio 27 d. galios sekančios kainos:

"Volga" GAZ-21R	\$2,365.19
"Volga" GAZ-21US	\$2,553.71
"Moskovitch" 408	\$1,759.39
"Moskovitch" 408E (2 šv.)	\$1,945.88
"Moskovitch" 408E (4 šv.)	\$1,963.88
"Zaporozhets" ZAZ-965A	\$ 957.60
"Zaporozhets" ZAZ-966V	\$1,149.30

Nepaieškite šią progą sutaupyti šimtus dolerių, užsakydami per mus šios rūšies dovanas iki 5 m. balandžio 27 dienos.
Garantuotą siuntinių pristatymą atliekame jau net 21 metus.

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmą ir ketvirtą, 9-9 val.; antrą, trečią ir šeštą, nuo 9 iki 6 val. sekmą. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

SPARTA

parduoda. Telefunkas. Grindis. Olympia. Zenith. Burroughs. Royal. ITC ir kt. produktus, tiesiai ir pigiau iš firmų sandėliu.

RASOMAS mašinėles lietuvių ir kt. kalbomis — **RADIO** — stereo, con-oles, transist. ir kt. — **PATEFONAI** — **IREKORDAVIMO** aparatai — **SKAICIAVIMO** mašinos etc.

Katalogus ir informacijas gausite pranešę savo adresą: SPARTA sav.: J. L. GIEDRATIS, 10 Barry Drive, E. Northport, N. Y. 11751. Tel. (516) 757-0055 • Chicagoje informuoja A. Daugirdas GR 6-7339.

METROPOLIS-RESTORANAS

6538 S. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL. — TEL. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šniucelis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškojo jaukiojo nuotaikoj galėsite praleisti laiką, skaniai pavalgyti ir atsigalvinti.

Atdara kasdien nuo 3 val. popiet iki vėlomos šeštad. ir sekmad. nuo 12 val. d. iki vėlomos. Visi prašomi atsilankyti.
Savininkai **PETRAS IR ANATINA KAUSAI**

Tik per Angliją..... Pigiau, greičiau, geriau, galima pasiųsti dovanų siuntinėlius savo artimiesiems Lietuvoje.

Artėjant vasarai, dabar jau pats laikas pagalvoti kokį dovanų siuntinėli sudaryti ir pasiųsti savo giminėms žemiau siūlome du specialiai paruoštus, praktiškus ir labai naudingus siuntinius.

Vasarinis 1968.1.
Gėlėto, nepermatomo, storo nailono medžiaga dėl 4 suknelių, 3½ jardo vilnonės angliskos labai geros vyriškos eilutei medžiagos, 3½ jardo, vilnonės angliskos moteriškai eilutei medžiagos, 1 tere lyno bliuskutė, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, 2 p. vyriškų arba moteriškų geriausios rūšies nailoninių kojinių.

\$75.00

Vasarinis 1968.2.
Pavasarniam arba vasarniam paltui vilnonė medžiaga, 3½ jardo vilnonės angliskos puikios eilutei medžiagos, stora nepermatomo nailono medžiaga dėl dviejų suknelių, 1 šilkinė skarelė, 1 vyriški nailoniniai labai geros rūšies marškiniai, 1 sv. šokolodinių saldinių, vyriškas arba moteriškas nailoninis liptaltis.

\$75.00
Taip pat, j betkurį siuntinį galima dadėti žemiau išvardintus dalykus, kurie yra visada naudingi ir laukiami Lietuvoje. Vilnonė skarelė \$4.00, nailoninis itališkas liptaltis \$10.00, vyriški arba moteriški megstukai \$12.00, nailoniniai marškiniai vyriški \$7.00. Vyriškos arba moteriškos nailoninės arba vilnonės kojinės \$2.00.

BALTIC STORES, LTD.

(Z. JURAS)
421 Hackney Rd., London, E. 2. England
TELEF. — SHO 8734.

Su malonumu primame ir užsakymus, kuriuos pats siuntėjas pasirenka iš kainoraščio arba užsako kas Jam patinka. Taip pat, persiunčiame ir Jūsų pačių supirktus siuntinius.

Mūsų sąskaitos duoda teisę į Income Tax sumažinimą, jei siuntiniai yra siunčiami šeimai.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4¾ Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimą sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAID. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

MOVING

perkrausio baldus iš arti ir toli.
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters — Paddlers — Taiso NAUJOS NAUDOTOS
Virs 50 m. patikimas patarnavimas **NAUJOJE VIETOJE**
5610 S. Pulaski Rd. Tel. 581-4111

If you enjoy the atmosphere of a Japanese Tea House and Alohaland...
come to the **Diamond Head RESTAURANT AND LOUNGE**
...the pleasures of both await you there.

COMPLETE JAPANESE
Sara Mitchell Hostess
ON SOUTHWEST HW. JUST WEST OF THE REDZIE, 70th STREET INTERSECTION
for reservations call 525-1698
Private Rooms for Group Parties and Couples

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIU MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.

Raštinė atdara kasdien nuo 8 val ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniai iki 3 val. p. p.

PLANINGAS TAUPYMAS

5¼% Mokamas už vieni metų taupymo ląkštus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

4¾% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed
JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

STEIN TEXTILE CO.

PAPUOSKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS.

Išigykite urminėms kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadės, "boucle's" ir "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonų, taffetą, aksomo, ANGLISKŲ MEDŽLAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 v. r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta
Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę Jefferson Street — Chernin's aikštėje.

Kultūrinė Kronika

PIRMASIS PABALTIJO STUDIŲ SUVAŽIAVIMAS

Yra susidaręs organizacinis komitetas sukviesi I-ąjį Pabaltijo mokslininkų suvažiavimą. Jo tikslas yra analizuoti baltų problemas Vakaruose ir baltų studijas įvesti plačiau į Amerikos akademinį gyvenimą. Tam tikslui organizatoriai nori sudaryti šioms studijoms patikimą pagrindą ir išvesti jas iš savotiškos ligšiolinės izoliacijos. Organizacinis komitetas šiam reikalui veikia Brooklyne, kuriame vadovauja J. Gaigulis (7414 11th Ave., Brooklyn, N. Y. 11228).

Pirmasis suvažiavimas įvyks rugpjūčio 8-11 dienomis Maryland universitete. Suvažiavimas turės šias sekcijas: Politinių mokslų, Ekonominės raidos, Teisės, Socialinių mokslų, Istorijos, Tikslųjų mokslų, Pritaikomųjų mokslų, Meno, Religijos ir Kalbotyros. Politinių mokslų sekcijai vadovauti yra pakviestas dr. S. Vardys, Religijos sekcijai vadovauti yra pakviestas kun. V. Bagdanavičius, MOC, Kalbotyros sekcijai vadovaus dr. A. Klimas. Kitoms sekcijoms vadovaus latvių ir estų mokslininkai.

I organizacinį komitetą, šalia J. Gaigulio iš lietuvių įeina dr. J. Puzinas, dr. A. Budreckis ir K. Mikas.

• Bruno Markaičio, SJ, koncertas Baltimorėje. Balandžio 10 d. Baltimorės simfoninis orkestras savo įprastinių koncertų salėje, Lyric teatre, atliks du mūsų kompozitoriaus kūrinius "Concertino No 1" ir "Piano Concerto No 1". Šį muzikos vakarą organizuoja vietinė jėzuitų, Loyola varžo kolegija. Tad koncertas ir pavadintas "Loyola College Night at The Symphony". Piano partiją koncerte atliks pianistas tėvas Leslie J. Schnierer, SJ. Baltimorės muzikiniam gyvenime ir apylinkės lietuviuos šiuo koncertu jau čiamas didelis susidomėjimas.

• Muzikantas Juozas Indra kovo 14 d. mirė Kaune, eidamas penkiasdešimtuosius metus. Vėlonis pokario muzikiniame Lietuvos gyvenime reikėsi kaip kompozitorius, dirigentas ir dainininkas. Žymiausias jo, kaip kompozitoriaus, kūrinys pasilieką baletas "Audronė". Kaip dirigentas, paruošė visą eilę operų, Bizet operą "Carmen", Čaikovskio "Jolantą", Rossinio "Sevilijos kirpėją", Baumilo "Paskenduolę" ir kt. Kaip solistas, operose dainavo Germano, Lenskio, Fausto, Romeo,

Iš lietuvių kalbėti Politinėje sekcijoje yra pasižadėję: Vytautas Vardys ir V. Sidzikauskas, kviesi yra T. Remeikis ir B. Nemickas. Ekonominėje sekcijoje yra pasižadėjęs kalbėti P. Zundė, pakviestas J. Mockaitis. Teisės sekcijoje yra kviesi: V. Vaitiekūnas, Julius Smetona ir D. Krivickas. Socialiniuose moksluose yra kviesi: A. Musaitis, dr. V. Bieliauskas, A. Plateris, dr. A. Ramūnas, Ina Užgiris, Jonas Balys, Marija Gimbutienė ir Jurgis Gimbutas. Istorijos sekcijon yra kviesi: prof. J. Puzinas, K. Jurgėla, A. Kučas, J. Stukas, kun. V. Gidžiūnas, OFM, ir S. Sužiedėlis. Mokslo sekcijon yra kviesi: Č. Masaitis, A. Liulevičius, B. Povilaitis ir A. Nasvytis. Meno sekcijon yra kviesi: K. Ostauskas, A. Šešplaukis, Vytautas Jonynas, A. Landsbergis ir R. Viesulas. Religijos sekcijon kalbėti yra sutikęs kun. V. Bagdanavičius ir yra kviesias dr. J. Girmius. Kalbotyros sekcijoje kalbėti yra sutikęs A. Klimas ir kviesi: A. Salys ir A. Senn, Sr.

Paskaitos bus skaitytos anglų kalba. Apie tolimesnę suvažiavimo ruošos eigą ir kitų tautų kalbėtojus "Draugas" painformuos vėliau.

Alfredo, Liūtauro ir kt. vaidmenis.

• Darkoma rašytojo Kazio Borutos tėviškė. Bolševikams

Mikšio - Mončio - Prano parodos atidarymo dieną (kovo 8) Prancūzų Namuos (La maison française) New Yorke. Iš kairės į dešinę: p. Zilionis, Eglė Zilionytė (viena iš parodos organizatorių), Stasys Goštautas ir Herbert Edwards (amerikietis dailininkas, daug prisidėjęs prie parodos sutvarkymo). Nuotr. Gerimanto Peniko

yra įprasta skardentis, kad tik jie yra tikrieji rašytojų, muzikų ir dailininkų globėjai, jų palikimo ir atminimo saugotojai bei gerbėjai. Kokia tačiau yra gyvenimiškoji tikrovė, pulkiai liudija rašytojo K. Borutos sesers M. Borutaitės - Bajerčienės laiškas, paskelbtas "Literatūroje ir mene" kovo 16 d. Laiške, kuris įvardintas "Kur gimė Kazys Boruta?" rašoma: "Jau beveik pusė metų man neduoda ramybės klausimas, kur gimė Kazys Boruta, kur prabėgo jo vaikystė, jaunystė. Labai keista, kad šį klausimą keliu aš, vyresnioji K. Borutos sesuo, nors mano ir brolio jaunų dienų prabėgo kartu.

Praeitą rudenį aplankiau Kap suko vykdomąjį komitetą, norėdama pasiteirauti, ką daryti,

kad K. Borutos tėviškė nebeįkirstų beržynėlio. Jis augo aukštesnėje vietoje ir melioracijos darbai nekludė, nors kai kas nurodė būtent šitokią jo iškirtimo priežastį. Melioracijos planas galėjo liesti tik šoną beržyno, o gal buvo galima ir visai jo nekludyti. Juo labiau, kad Kapsuko rajone beržynų, gojelių ir kitų žalių plotų ne per daugiausia. Atrodo, jie galėtų sau augti prie sodybų, fermų ir kelių. Minėtas beržynas susijęs su rašytojo vaikyste, mes čia buvome, žaisdavome, grybaudavome.

Atsakymo į savo klausimą negavau. Mano didžiausiai nuostabai, be viso kito, išgirdau, kad, esą, su K. Boruta ši vietovė nesusijusi. Esą, Kūlokų kaimas išsikirstė į vienkiemius,

K. Borutai jau gimus. Atseit, jis gimė ir ne toje sodyboje, ir ne tame name. Štai kad nori! O aš gimiau 1902 m. ir toje sodyboje, ir tame name! Tad žinau, kad čia ir mano jaunesnis brolis gimė.

Apie beržyno iškirtimą žužinojo kai kurie rašytojai, gamtos apsaugos komitetas. Deja, ką nors pakeisti jau nebebuvo galima. Kirvis padarė savo. O pagrįstai priekaištaujant dėl to, kio neapgaltoto rašytojo tėviškės sudarkymo, vėl ir vėl tenka išgirsti vietos valdžios atstovų aiškinimą, kad ne čia Kazio Borutos tėviškė.

Tai kurgi?"

Perskaityt "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

Highest Rates on Savings

At Standard Federal Savings your savings earn at the highest rate paid by any savings institution in Chicagoland.

4 3/4% 5 1/4%

PER ANNUM, CURRENT RATE

PASSBOOK SAVINGS

Earnings are added and compounded four times a year. 4.75% compounded quarterly is 4.83%. Build your savings with a passbook account. Develop the habit of saving regularly.

PER ANNUM

6 MONTH CERTIFICATES

Issued in minimum amount of \$10,000 and larger amounts in multiples of \$1,000.

SAFETY ASSURED

Your savings are protected by our great strength in Reserves, our sound assets, our careful operating policies and by insurance of accounts to \$15,000 by The Federal Savings and Loan Insurance Corporation, a Permanent Agency of the U.S. Government.

Passbook Savings in by the 10th of the Month Earn from the 1st.

ASSETS OVER \$122,000,000.00
RESERVES and SURPLUS OVER \$10,500,000.00

STANDARD FEDERAL SAVINGS

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone VI 7-1141

OPEN MON. and THURS. 9 to 5; TUES. and FRI. 9 to 4
SAT. 9 to 12 Noon WEDNESDAY-CLOSED

FILMŲ IVAIRUMAI

Apdovanotas premija geriausias filmas

"Bonnie and Clyde" buvo pripažintas 1967 m. geriausiu filmu subrendusiai auditorijai kasmetiniame katalikiškos įstaigos (National Catholic Office for Motion Pictures) premijų dalinime.

Filmo turinys sukasi apie dviejų banko plėšikų avantiūras depresijos laikais, kas buvo pavadinta "tikru liaudies epu". Kitos NCOMP premijos atiteko "The Whisperers", kaip geriausiam filmui auklėjimo požiūriu, ir "Elvira Madigan", kaip geriausiam svetima kalba filmui.

Ne psichologai, o psichopatai

Pereitą savaitę šiame skyriuje įsielė korektūros klaida. "In Cold Blood" filmo aprašyme pačioje pradžioje vietoje "du psichologai", turi būti "du psichopatai".

GYVAS PRISIMINIMAS

Atmintinas kielikas ar cimborija įgraviruota prisiminimui jūsų mirusio mylimo asmens ir dovanojant vargingoms Mšijoms ar bet kuriam pasirinktam kunigui, bus gyvas ir įspūdingas atminimas, kuris bus įvertintas. Pristatome tuojau pat išstatymui laidotuvių koplyčioje. Taip pat turime ir kitų dalykų tinkamų atminimui.

WATRA MEMORIAL CENTER

2848 W. CERMACK ROAD
CHICAGO, ILLINOIS 60623
AREA CODE 312 247-2425

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS

2533 West 71st Street

410 So. 50th Ave., Cicero

Tel. GR 6-2345 - 8

Tel. TO 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Koplyčios:

4605 - 07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741 - 2

4330 - 34 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYGIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų

2433 West 63rd Street, Chicago

Telef. PR 8-0833

PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON,
SAVININKO

SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams, Janų

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEdarcrest 3 - 6335

Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

2314 W. 23rd PLACE

Tel. REpublic 7-1213

Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 SO. MICHIGAN AVE.

Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. OLYmpic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME

Sigmund J. Sufkus

7909 STATE RD., OAKLAWS ILL., Tel. — 636-2320

Pasinaudokite Draugą „Classified“ skyriumi.

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

MOTERIS, MOTERIES, MATERIAI...

PRANYS ALSENAS, Kanada

Štai, linksniuojame tą žodį ir dar nebaigiame... dėdami daugtaškį, nes gyvenime taip dažnai yra. Moteris nuolat linksniuojama kasdieniniame gyvenime, nuolat apie ją kalbama, bet, galima sakyti, dar ligi šiol ji nėra nei suprasta, nei išaiškinta, kas gi, pagaliau, yra toji moteris?

Nietzsche savo knygoje "Also sprach Zarathustra" parašė vieną paradoksą (o gal ir tiesą?). Esą, vyras mėgsta dvejetainę dalykų: pavojų ir žaismą. Pavojingiausias, tačiau, jo žaismas esąs — moteris...

Moteries paslaptingumas, dažniausiai, glūdi jos meilėje, ypač pirmojoje, taip jau dievinamoje visoje romantiškojoje kūryboje. Vis dėlto P. Limayrac yra pasakęs, jog jaunos, įsimylėjusios moters širdis esanti auksinė šventovė, kurioje, deja, dažnai altoriui būna iškeltas molinis dievaitis...

Moters meilė vyrui yra tikrai romantiškas reiškinys, tik jau ne triukšmingoji, su didžiuliais efektais meilė. Šią tiesą labai efektingai, kartu ir subtiliai yra nusakęs V. Hugo, tardamas: "Tikroji meilė yra skaidri, kaip aušra ir tyli, kaip kapas".

Moterys — skirtingos vyrams
F. Caballero yra pasakęs: "Visuose dalykuose moteris remiasi vyru, išskyrus skausmą; tada ji ieško paramos Dievui. Vyras visuose dalykuose remiasi savi, išskyrus skausmą, tada jis ieško paramos moteryje, nes guosti yra viena gražiausių jos dovanų, viena saldžiausių jos privilegijų. Vargšas, kuris savo nuliūdime neturi motinos, žmonos, sesers, dukters ar draugės, kurios jį paguostų..."

Moterys yra skirtingos nuo vyrų ir meilės žuvimo atvejais. Vyras tai pripažįsta, pergryvena ir logiškai išsakyti pajėgia. Gi moterys vienašališkai laikosi savo pozicijoje, nors dažnai neloģiškoj. Gali būti moteris labiausiai mylėjusi kurį nors vyrą, bet, jeigu jos širdyje meilė jo atžvilgiu mirė, ji gali jam būti tikra liūtė.

Kai meilė žūsta

Gi vyrų atstovas E. L. Schueller štai kaip nusako tą atvejį: "Meilės žuvinimas virsta pasibaisėtina krize. Tokie meilės smūgiai lygūs operacijai, kuri palieka didelius randus... Iki šiol nesuprantama, kaip tai būna, kad visa tai išgyvendamas žmogus nemiršta".

Moterys dažnai būna labai neigalingos vyrų atžvilgiu ypač šiame šiaurės Amerikos žemyne ir šiais laikais. Tas neigalingumas, matyt, reiškėsi ir gilioj senovėj, nes Pitagoras ir anuomet šitaip patarė materialiai: "Moterie, mylėk savo vyrą, kaip save pačią; laukiančioji kūdikio ir motina — mylėk savo vyrą labiau, negu save pačią; našlė — mylėk palaidotąjį, kaip išvykusį savąjį..."

Tačiau ar tokių patarimų, ypač dabarties modernios moters klausio?

Gal dėl to Tommasco yra ir pasakęs: "Vedybos, tai kaip mirtis — tik nedaugelį užkumpo visai pasirušiusius". Arba ir vėl kažkas yra pasakęs: "Kas veda, tai yra kaip tas, kuris išeina žvejoti į jūras: nežinodamas kas laukia — gal atsineš

perlus, gal žuvis, o gal tik kėntėjimus..."

Saliomonas gi, dar anais saliamoniškais laikais, buvo pasakęs: "Geriau sėdėti vienatvėje palėpės kamputyje, negu su nesugyvenama moterimi dideliose namuose".

Moters misija žemėje

O Kierkegaardas yra pasakęs, jog genijai pasidarė genijais, didvyriai — didvyriais, galiūnai — galiūnais tik per mergaitę. Vedus gi, esą, belieka tik turėti vaikų, gauti reumatizmą, pasidaryti pirkliu, politiku ar deputatu — ir tai viskas...

Nors, iš tikrųjų, Kierkegaardas, kaip egzistencialistas, jį dalykus žiūri kitokiom akim, kaip jį žiūrėtų kitokio tipo filosofai. Pvz. geriausi estetinio tipo atstovai yra Don Juan su Mozarto muzika ir Faustas. Paprastiems žmonėms jie būtų išdykėliai, kurie gundo, vilioja moteris ir jas išnaudoja savo aistroms.

Kierkegaardui jie yra egzistencialistiški tipai — "astru genijai", kurie sielos ir širdies gelmėse, savo giliausioje egzistencijoje turi gilią pergryvenimo galimybes, aukštą jausmų potencialą ir nepaprastą dinamiką.

Moterys aplamai dar primetamas didelis kalbėjimas. Štai, Alfred Hitchcock yra pasakęs: "Kada moteris susičiaupus, ji yra patrauklesnė. Kodėl? Nes ji darosi paslaptingesnė. Moteris — kaip gero skonio filmas — juo daugiau palieka fantazijai, žmonos, sesers, dukters ar draugės, kurios jį paguostų..."

Ir pagaliau, kokia gi moters misija šioje žemėje? Visų pirma — mylėti; antra — mylėti tik vieną, ir trečia — visada mylėti...

Anastazija Tamošaitienė
Iš parodos Windsorso universitete, Kanadoj

ETIKETAS

Klausimas: Kai vyras ir moteris įeina į restoraną, vyras, paprastai, atiduoda savo apsiaustą rūbinėn, o moteris ne (ir tai yra teisinga, ar ne?). Mano klausimas yra: ką daro moteris su savuoju? Stausalą (stole) ar žaketą galima pakabinti ant kėdės. Tačiau kailinius ar trijų ketvirtadalių apsiausto neįmanoma, kad jie nesiektų grindų. Medžiaginis apsiaustas gi kartais lieka labai sulamdytas.

— R. P., Mansfield, Ohio

Atsakymas: Dauguma restoranų nepriima visai moteriškų

Chicago Lietuvos moterų klubo Vasario 16-tosios minėjimo rengimo komiteto pirmininkė Dalia Bobelienė (2-ra iš kairės) ir jos pagalbininkės Balzeko lietuvių kultūros muziejuje su pačia šeimininke Irena Balzekiene (vidury). Iš k. į d.: Irena Zibienė, Genovaitė Giedraitienė ir Aldona Daukuvienė.

DAR DĖL MŪSŲ TAUTINIŲ RŪBŲ

Atviras laiškas J. Vaičiūnienei

Skaitydama Jūsų straipsnį "Akykumo tautiniams rūbams, šokių šventei ruošiantis" Draugo kultūriname prede kovo mėn. 2 d., atkreipiau dėmesį į Jūsų užakcentuotas datas ir nuotraukas, kurios mažiau ar daugiau palietė ir mano tautinį kostiumą. Todėl dėl Jūsų kritikos norėčiau ir aš šiek tiek pasisakyti, tikiau sakant, apsiginti.

Jūsų ten taip surusintas manas tautinis kostiumas yra grynai vilnietiškas, papuoštas išmintinai lietuviškais tautiniais raštais, specialiai užsakytas pas lietuvių audėjas — tautinių rūbų žinovę. Vienok mažas rankovė, anot Jūsų, "patobulinimas" Jus taip skrupulingai paveikė, kad, nežiūrint visų kostiumo teigiamų privalumų, Jūs drąsiai pavadinote jį "didžiosios rusės sesers" kostiumu. Kad rankovė kirpimas yra šiek tiek skirtingas — sutinku, bet jis nieko bendro neturįs su rusiškumu ir ne iki tokio laipsnio, kad reikėtų apie jį kalbėti, kaip apie pavyzdį "surusinto" kostiumo. Tiek to, leiskim, čia Jūsų turėta racijos.

Tačiau taipgi nepraleidote nesuminėjus ir nesukritikavus ten ir "galvos aptaiso", kuris, deja, yra taip pat vilnietiškas ir originalus darbas dail. Tamošaitienės.

nės. Taigi, ar galėtų būti jis taip pat panašus į rusiškų?

Mano nuomone, turėtume būti atsargesnės su kritikomis, neieškoti priekabių dėl vieno ar kito klostio, nesirgti skrupulizmu, liga dėl smulkmenų, kai tuo tarpu tiek baidių dalykų lieka nepastebėtų ir dažniausiai mūsų pačių toleruojamų. Dėl smulkmenų tikrai nenukentės nei tautos kultūra, nei dvasia, tik suklepsime bereikalingus "erzelius" patys savųjų tarpe, juo labiau, kada jau pradėdame rodytis pirėtais.

Kalbant apie paruošimą tautinių rūbų mūsų jaunimui, šokių šventei artėjant, pritariu Jūsų pasiūlymui: mergaitėms nenaudoti visokias perkelines, baltas priejuostas, tačiau nenorėčiau sutikti su Jūsų sugestijomis dėl galvos papuošimo — iš visai surangytų trispalvių ar daugiaspalvių kaspinėlių, kurie, gal būt, ir tiktų mergaitėms nuo 3-6 m. amžiaus, kurios dėvėtų trumpus, aukščiau kelių sijonus, bet jokių būdu netiktų bręstančioms ar subrendusioms mergaitėms (14, 15 ar 16 m. amž.), kurios, be abejonės, turėtų dėvėti ilgus rūbus ir mažiau ar daugiau pritaikintus galvos aptaisus — karūnėles, reprezentuojant tautinius rūbus, o ne prieš 100 metų nešiotus, taip vadinamus, Birutės kostiumus.

Nesigilinant į detales, konkrečiai siūlyčiau mamytėms nepsigailėti trupučio pastangų, laiko ir finansų, juo labiau, kada nesigailime išleisti didžiausias pinigų sumas vėnkartinei baliinei suklelei. Privalome apręgti savo dukras tikrais tautiniais drabužiais, o ne kas kaip išmano ar moka rangyti kaspinėlius ar pan. Siemet jos pasirodys tūkstantinėje minioje, kitais metais gi, gal būt, užims jau mūsų vietas. Ir tada, jau be abejonės, taps kritikų aukomis.

Z. Dapkienė

Juzė Daužvardienė (dešinėje) ir Irena Balzekienė Ch. Lietuvių moterų klubo minėjime prie stalo papuošalo — lietuviško kryžiaus, apsupto lietuviško darželio gėlėmis (nuosavybė Aldonos Daukuvienės, o gėlių supjektuotos Gužauskų gėlių parduotuvėje). Nuotr. St. S.

PLAUKIA LAIVAI

GRAZINA TULAUSKAITĖ

Plaukia ir plaukia laivai,
Dairo: stiebai ir burės,
Kada pasitiks mus beržai,
Ko vakaras liūdnas žiūri.

Plaukia ir plaukia laivai,
I mylimą, tolimą kraštą...
Kodėl mes taip ilgai
Negalim tėviškę rasti?

Plaukia ir plaukia laivai...
Moja žuvėdros, o burės
Dainuoja, kad tu buvai,
O Nemune, mus užhūr s.

Plaukia ir plaukia laivai,
Plaukia iš visų pusių...
Sapnuosiu juos amžinai,
Kol tėviškę pabusiū.

Aldona Daukus kalba iš WOPA radijo stoties. Amerikiečių nuotr.

TURĖK LAIKO

Viename restorane Chicagoje kartu su gerai ir sveikai pagamintu maistu paberiami šie išminties perlai:

Turėk laiko pagalvoti...

Tai yra jėgos šaltinis.

Turėk laiko pramogoms...

Tai yra amžinos jaunystės paslaptis.

Turėk laiko skaitymui...

Tai yra išminties fontanas.

Turėk laiko melstis...

Tai yra didžiausia galia žemėje.

Turėk laiko mylėti ir būti mylimam...

Tai Dievo duota privilegija.

Turėk laiko būti draugišku...

Tai kelias į laimę.

Turėk laiko pasijuokti...

Tai yra sielos muzika.

Turėk laiko duoti...

Diena per trumpa būti savanauzdžiu.

Turėk laiko dirbti...

Tai pasisekimo kaina.

Turėk laiko pasidžiaugti geru maistu...

Nes tai sveikatos šaltinis.

Kiekviena šeimininkė galėtų kasdien atsiminti šiuos išmintingus žodžius ir padėti savo šeimai juos vykdyti, pati parodydama pavyzdį ir pradėdama nuo sveiko ir saikingo maisto gaminimo.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

Kitokia madų paroda

Naujoji Chicago Lietuvos Moterų klubo valdyba, norėdama sutelkti daugiau lėšų savo labdaros darbams, ruošia pavasarinę madų parodą. Ji bus skirtinga nuo visų kitų buvusių, todėl ir vyrai yra maloniai kviečiami dalyvauti.

Drabužiai bus demonstruojami iš Ford City parduotuvių, tai jų kainos turėtų būti prieinamos visoms dalyvėms.

Paroda įvyks kovo 29 d., penktadienį, Sharko's East restorane, 7840 S. Western Ave. Šio rengimo pirmininkė yra Marija Rudienė.

Taipgi bus dovanų paskirstymas. Tam sudarytas komitetas: Silvija Petrošienė (Petrošus), Joana Oksienė (Joan Oksas), Mary Bulaw ir Irena Zibienė.

Reklama bei skelbimais spaudoje rūpinasi Dalia Bobelienė (lietuviškoje), Helen Allen (angliškoje) ir Aldona Daukuvienė (per radiją).

Dekoracijomis — salės papuošimu rūpinasi Aldona Guest (Gužauskienė).

Šio klubo garbės pirmininkė yra Juzė Daužvardienė.

D. B.

× **Aldona Daukuvienė** buvo platokai paminėta amerikiečių Chicago Sun - Times dienraščio žurnale "Midwest" tarp kitų tautų radijo valandėlių vedėjų aprašyme, pavadintame "Ethnic Radio". Buvo suminėtos radijo programos: lenkų, lietuvių, japonų, graikų, vokiečių, prancūzų, airių ir kitų. Minint lietuvišką programą iš WOPA stoties, pasakyta, kad Sophie Barcus mirė prieš šešetą metų, tačiau jos vardas aukštai iškeltas aštuonis kartus per savaitę Sophie Barcus radijo šeimos programoje iš WOPA stoties. Jos lietuvių kalba radijo valandėlė oro bangomis sklinda jau 29 metus. Ir jos vardas plačiai žinomas tarp 80.000 lietuvių, gyv. Chicagoje. Po jos mirties, jos dukterė Aldona Daukus ir žentas Feliksas perėmė programą. Jie kalba iš savo studijos nuosavame name (72 gatvė ir Maplewood), iš lietuviškos bendruomenės centro Chicagoje.

Aldona, kuri gimė čia, bet kalba puikiai lietuviškai, ir jos vyras, gimęs Lietuvoje, duoda žinias, oro pranešimus, groja plokšteles ir duoda įvairius pranešimus apie lietuviškų organizacijų veiklą. "Mes turime gerą pragyvenimą, nes programoj

skelbiame daugiau kaip 34 sponсорiai", pasakė A. Daukuvienė amerikiečių laikraštinkams, užklausta tuo klausimu. Priedo dar 5-6 mirties skelbimai kasdien. Ši programa duoda ir gimimo dienos sveikinimus.

Kuo moteris daugiausia imponuoja?

Pagrindinis dėsnius yra būti tuo, kuo esi, be jokio dirbtinumo, be apgaulės, be nuodo kilnumo. Tai reiškia, jog kas yra naudinga kitiems, gali tau pačiai būti kaip tik nenaudinga. Taigi, nevaidink. Apsirenk tinkamai. Svari, tvarkinga ir patraukli išvaizda gali daug padėti. Kultivuok malonų balsą. Lavink pasikalbėjimo sugebėjimą. O svarbiausia, priprask tikrai susidomėti kitais, ne savi. Tokie yra garsaus psichologo R. C. Williamson patarimai moterims, kurie gali puikiai tikti ir vyrams.

Stiprina ar silpnina vedybas?

Ar lenktyniavimas su kaimynais bei draugais materialiniu turtu stiprina vedusiųjų gyvenimą? Nereikalausk nieko per daug, nes vedusiųjų gyvenime tai svarbiausia. Tyrinėtojas Robert C. Williamson patyrė, kad gyvenimo standarto, kuriame pats esi lyginamas su prieteliu ir siekimas su jais susilyginti ar net pralenkti veikia neigiamai darnų šeimos gyvenimą. Iš kitos pusės nepasitenkinimas esama padėtimi skatina šeimą siekti aukštesnio gyvenimo lygio. Rimta šeima žino ribą, kada to ar to užtenka, kada siekti dar ir geresnių dalykų gyvenime.

Virimo menas

"Amerikiečių virimas" yra tikras menas, kaip išimti maistą iš indų (skardinių, stiklinių ar užšaldytą) ir įdėti į lėkštes. Websterio nebijas žodynas

Argi tai teisybė?

Išgirstas posakis viename laikraštinkų pokalby: "Trumpiausias kelias į moters širdį yra per čekių knygutę".

Nesiskuskime, nes...

"Aš skundžiaus kiekvieną rytą, kai turėdavau keltis labai anksti, iki to ryto, kai aš jau keltis visai nebegalėjau". —

Rašė laikraštinkė

"Traveller's Times".

Laikraštinkės nuomonė apie Marsą

Viena laikraštinkė, paklausta, ar ji mananti, kad Marsas yra protingų būtybių, atsakė: "O taip, aš iš tikrųjų tuo tikiu, nes jos neiškelvoja 30 milijonų vien tik tam, kad patirtų, ar yra panašių žemėje!"

Kodėl šuo yra geriausias žmogaus draugas?

Priežastis, kodėl šuo yra žinomas kaip žmogaus geriausias draugas, gali būti ta, kad jis niekad neduoda patarimo, niekad nemėgina pasiskolinti pinigų ir neturi uošvienės.

Kiniečių priežodis

Ona Biežienė (kairėje) ir Bronė Kalvaitienė, Chicago Lietuvos moterų klubo garbės narės, Vasario 16-tosios minėjime. J. Kasakačio nuotr.